МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Робоча програма

для студентів спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
другого (магістерського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2018

УДК 336.76(07.034)
Р95

Укладачі: Н. М. Внукова
С. А. Ачкасова

Затверджено на засіданні кафедри управління фінансовими послугами.
Протокол № 1 від 29.08.2017 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Р95 **Ринок** фінансових послуг : робоча програма для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Н. М. Внукова, С. А. Ачкасова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 84 с.

Надано основні складові навчального процесу дисципліни. Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за змістовими модулями й темами, плани лекцій, семінарських і практичних занять, завдання для закріплення знань, завдання для самостійної роботи, контрольні запитання, розроблено порядок оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" другого (магістерського) рівня.

УДК 336.76(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2018

Вступ

Ринок фінансових послуг в умовах формування та розвитку ринкових відносин поряд з використанням новітніх технологій, телекомунікацій та інформаційного простору є одним із важливих сегментів ринку.

Це особлива сфера взаємовідносин державних і фінансових установ для задоволення фінансових потреб і формування пропозицій з надання фінансових послуг на державному рівні або у світовій інтеграції фінансових ринків країн.

Створення ринку фінансових послуг, який виконував би функції розподілу та обороту капіталу від інвестора до виробника, визначав критерії ефективного використання фінансових ресурсів за секторами економіки; розв'язував економічні проблеми на грошовому, валютному, фондовому ринку та ринку позичкового капіталу; забезпечував прогресивний розвиток лізингових послуг та факторингу, є особливо актуальним.

Предметом навчальної дисципліни є опрацьовування особливої сфери грошових відносин, що виникають у процесі руху фінансових ресурсів між державою, юридичними та фізичними особами за умов надання фінансових послуг спеціалізованими фінансовими та кредитними установами й іншими фінансовими інститутами.

Об'єктом вивчення є процес надання фінансових послуг суб'єктам господарювання й підприємництва та фізичним особам.

У процесі навчання студенти отримають необхідні знання під час лекційних, семінарських і практичних занять, виконання індивідуальних завдань і самостійної роботи, яка є необхідним елементом успішного засвоєння навчальної дисципліни та вивчення фінансово-економічної літератури, законів нормативних актів із питань формування та розвитку ринку фінансових послуг.

Навчальна дисципліна "Ринок фінансових послуг" передбачає освоєння студентами знань, які висвітлюють питання, що стосуються структури та суб'єктів ринку фінансових послуг, функцій його складових, видів діяльності, основних завдань державного регулювання ринку фінансових послуг.

Навчальна дисципліна "Ринок фінансових послуг" є базовою для підготовки фахівців у галузі фінансів. Студент має отримати знання, сформувати системне розуміння взаємозв'язків суб'єктів на ринку фінансових

послуг та окремих спеціалізованих фінансових установ; навчитися визначати економічні передумови та потреби у споживанні фінансових послуг конкретними учасниками ринку та можливості задоволення цих потреб різними видами фінансових послуг; набути навичок комунікацій під час виконання індивідуальних завдань, проявити автономність і відповідальність під час самостійної роботи.

1. Опис навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" наведена в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</td><td colspan="3">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>Денна форма навчання</td><td colspan="2">Заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів:
денна – 5;
заочна – 10</td><td>Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"</td><td colspan="3">Базова</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 3</td><td rowspan="6">Спеціальності: 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"</td><td colspan="3">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1 курс магістратури</td><td>Установча сесія</td><td>Екзаменаційна сесія</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Загальна кількість годин: денна – 150; заочна – 300</td><td colspan="3">Семестр</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="3">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2,5;
самостійної роботи студента – 7</td><td rowspan="6">Освітній ступінь: другий (магістерський)</td><td>22 год.</td><td>10 год.</td><td>- год.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>18 год.</td><td>–</td><td>18 год.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>110 год.</td><td>140 год.</td><td>132 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю: іспит</td><td colspan="2">Вид контролю: іспит</td></tr>
</table>

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної становить:
для денної форми навчання – 36 %;
для заочної форми навчання – 10 %.

Студент має сформувати системне розуміння взаємозв'язків суб'єктів на ринку фінансових послуг та окремих спеціалізованих фінансових установ; навчитися визначати економічні передумови та потреби у споживанні фінансових послуг конкретними учасниками ринку та можливості задоволення цих потреб різними видами фінансових послуг; установити зв'язок з іншими теоретичними та прикладними навчальними економічними дисциплінами.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна "Ринок фінансових послуг" належить до групи освітньо-професійних дисциплін і є складовою частиною підготовки магістрів зі спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування".

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни: з метою найкращого засвоєння положень навчальної дисципліни студенти мають до початку її вивчення опанувати знання та навички в галузі загальної економічної теорії, макро- і мікроекономіки, грошей і кредиту, економічної статистики, економіки та фінансів підприємства, банківських операцій, фінансового права, вміти проводити аналіз фінансової діяльності суб'єктів господарювання, простежувати вплив чинників зовнішнього і внутрішнього середовища на основні фінансово-економічні результати діяльності фінансових установ та їхній фінансовий стан, а також зміни в порядку надання фінансових послуг, сформувати вміння до комунікацій під час проведення тренінгів на бакалаврському рівні.

Мета навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" – підготовка кваліфікованих фахівців у галузі фінансових послуг; формування у студентів бачення системи оцінювання взаємозв'язків на ринку фінансових послуг і відповідної державної політики в цій сфері.

Завданнями навчальної дисципліни є: вивчення сутності та функцій, що виконує ринок фінансових послуг; визначення ролі держави та наукових засад побудови цього ринку як цілісного механізму перерозподілу фінансових ресурсів між державою, фізичними та юридичними особами; висвітлення основних напрямів державної політики у сфері регулювання фінансових відносин.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компе-тентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
КМ 1	Визначати основні організаційно-економічні засади регулювання та контролю діяльності фінансових установ в Україні	Визначати фінансові послуги, їхню класифікацію та роль в економіці
		Визначати умови створення та діяльності фінансових установ
		Визначати особливості державного регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд і захист прав споживачів фінансових послуг
		Визначати особливості здійснення фінансового моніторингу та запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму
		Розраховувати ефективність використання спеціальних платіжних засобів для безготівкових розрахунків на прикладі різних банків
		Розраховувати фінансові показники з обміну валют
КМ 2	Визначати фінансові послуги із залучення фінансових активів та надання коштів у позику	Здійснювати розрахунок та вибір найбільш прийнятного варіанту розміщення коштів на депозит на основі пропозицій банків
		Здійснювати обґрунтований вибір кредитів на різні строки під час зміни умов нарахування процентів та розрахунок відповідно до вимог НБУ показників з оцінювання кредитоспроможності позичальника на основі публічної фінансової звітності позичальників
		Розраховувати відповідно до вимог Нацкомфінпослуг показників із оцінювання платоспроможності та достатності капіталу, якості активів, ліквідності та прибутковості кредитних спілок на основі їхньої фінансової звітності
		Розраховувати лізингові платежі
		Здійснювати оцінювання ефективності різних типів факторингових послуг за умов зміни процентної та комісійної політики
		Здійснювати розрахунки за наданими ломбардами короткостроковими кредитами, що забезпечені заставою, на визначений термін та під процент

Закінчення табл. 2.1

1	2	3
КМ 3	Визначати фінансові послуги з цінними паперами, із довірчого управління та недержавного пенсійного забезпечення	Визначати дохід від володіння пакетом цінних паперів
		Здійснювати оцінювання ефективності довірчого управління з депозитним обслуговуванням чи операціями з цінними паперами та визначення дохідності трасту
		Розраховувати чисту вартість активів фонду операцій із нерухомістю, оцінювати фінансовий стан керівника фонду фінансування будівництва за коефіцієнтом платоспроможності
		Порівнювати умови надання гарантій різними фінансовими установами
		Здійснювати оцінювання ефективності умов надання послуг банками, страховими компаніями зі страхування життя та недержавними пенсійними фондами на ринку послуг із недержавного пенсійного забезпечення

Відповідно до Національної рамки кваліфікацій, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 1341 від 23.11.2011 р., перелік компетентностей у розрізі тематики навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" та опис кваліфікаційних характеристик рівня магістр у рамках навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" наведено в табл. А.1 додатка А.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять, під час виконання практичних завдань з аналізу фінансового стану клієнтів фінансових установ, вирішення завдань із вибору надання окремих видів фінансових послуг, дискусій на семінарських заняттях із перспектив розвитку ринку фінансових послуг, у процесі виконання індивідуальних завдань на основі інформації, отриманої під час проходження виробничої практики.

Знання з даної навчальної дисципліни мають завершальний характер у підготовці фахівців із фінансів, є основою виконання дипломних магістерських робіт.

Для опанування зазначених компетентностей використовуються різні форми проведення занять і контролю знань студентів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні організаційно-економічні засади регулювання і контролю діяльності фінансових установ в Україні

Тема 1. Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці

1.1. Предмет і завдання дисципліни "Ринок фінансових послуг". Зв'язок з іншими теоретичними та прикладними фінансово-економічними навчальними дисциплінами. Передумови формування ринку фінансових послуг. Рух фінансових потоків в економіці. Фінансові послуги в системі послуг, організаційні форми їхнього надання.

1.2. Сутність фінансової послуги. Визначення послуги. Економічна сутність фінансової послуги. Форми організації діяльності з надання фінансових послуг. Етапи розвитку ринку фінансових послуг в України, його функції, роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Оптимізація фінансових потоків в економіці.

Роль фінансових послуг в активізації бізнесу, оптимізації витрат і в ефективному формуванні та використанні коштів фінансових установ, збільшенні обсягів інвестицій.

1.3. Ринок фінансових послуг. Правові основи діяльності установ із надання фінансових послуг. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг". Поняття фінансового та товарного посередництва. Функції фінансових посередників. Основні проблеми функціонування ринків фінансових послуг за відсутності фінансових посередників. Класифікація посередників за критеріями, її наукове та практичне значення, критерії. Банківські послуги на ринку фінансових послуг. Поняття про спеціалізовані фінансово-кредитні установи та їхні основні види. Страхові компанії. Недержавні пенсійні фонди. Інвестиційні фонди та компанії. Фінансові компанії. Кредитні спілки. Ломбарди. Лізингові компанії. Факторингові компанії.

1.4. Класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг за формою та функціями. Роль споживачів та оферентів на ринку фінансових послуг.

1.5. Фінансові послуги на грошовому ринку. Суть і структура грошового ринку. Суб'єкти, інструменти та функції грошового ринку (забезпечення ліквідності короткострокових вкладень, формування ринку грошей як засобу платежу). Поняття, функції та послуги валютного ринку. Діяльність суб'єктів валютного ринку з надання фінансових послуг.

1.6. Фінансові послуги на фондовому ринку. Структура та функції фондового ринку. Суб'єкти та інструменти фондового ринку. Значення фондового ринку в процесі накопичення капіталу.

1.7. Фінансові послуги на ринку позичкового капіталу, його структура та функції. Суб'єкти й інструменти ринку позичкового капіталу. Роль ринку позичкового капіталу в процесі трансформації накопичень в інвестиційні ресурси. Ринок нерухомості. Фінансово-кредитні механізми іпотечного кредитування.

1.8. Фінансові послуги зі страхування. Поняття страхового ринку та його організаційна структура. Суб'єкти та інструменти ринку страхових послуг.

1.9. Інструменти та кон'юнктура ринку фінансових послуг. Сутність та Інформаційне забезпечення маркетингу в розробленні перспектив його розвитку. Взаємозв'язок окремих елементів інфраструктури ринку фінансових послуг. Функції саморегулівних організацій.

Література: [2; 3; 8; 27; 28; 29; 33; 36; 63].

Тема 2. Умови створення та діяльності фінансових установ

2.1. Умови створення фінансових установ. Законодавче врегулювання порядку створення фінансових установ. Ведення державного реєстру фінансових установ. Умови початку ефективної діяльності. Організаційно-правова форма створення. Вимоги до капіталу фінансових установ. Порядок та умови (за діючим законодавством) реорганізації та ліквідації фінансових установ: банків, кредитних спілок, факторингових та лізингових компаній, інвестиційних фондів та компаній, недержавних пенсійних фондів, фінансових компаній, довірчих товариств, страхових компаній.

2.2. Організація діяльності фінансових установ. Конкурентна основа надання фінансових послуг. Обмеження фінансових операцій для керівництва фінансової установи. Склад інформації про діяльність. Формування облікової політики. Особливості здійснення зовнішнього аудиту. Вимоги до клієнтів. Розроблення програм фінансового моніторингу. Система взаємодії суб'єктів ринку фінансових послуг. Об'єднання фінансових установ. Спеціалізація, умови залучення іноземних інвесторів.

2.3. Ліцензування фінансових установ. Порядок ліцензування операцій на ринку фінансових послуг. Обов'язковість ліцензування. Документи для ліцензування. Термін дії ліцензії.

Література: [2; 3; 8; 17; 18; 23; 26; 27; 29; 33; 35; 138].

Тема 3. Державне регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд та захист прав споживачів фінансових послуг

3.1. Організація державного регулювання ринків фінансових послуг. Мета та форми державного регулювання діяльності на ринку фінансових послуг в Україні. Органи, які здійснюють державне регулювання ринку фінансових послуг. Вимоги до ліквідності та платоспроможності фінансових установ. Захист прав споживачів фінансових послуг.

3.2. Формування системи органів державного регулювання ринків фінансових послуг. Органи державного регулювання ринку фінансових послуг в Україні. Верховна Рада України. Національний банк України. Міністерство фінансів України. Кабінет Міністрів України. Міністерство фінансів України. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Антимонопольний комітет. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Державна служба фінансового моніторингу. Співпраця та координація діяльності між органами, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг в Україні. Координація діяльності саморегулівних організацій.

3.3. Особливості державного регулювання окремих ринків фінансових послуг. Регулювання діяльності окремих видів фінансових установ. Нормативи здійснення операцій банками. Регулювання діяльності кредитних спілок. Нормативи посередницької діяльності довірчих товариств. Обмеження операцій інвестиційних фондів та інвестиційних компаній. Державне регулювання страхових компаній. Контроль за діяльністю учасників фондового ринку. Державне регулювання ломбардів, фондів фінансування будівництва та фондів операцій із нерухомістю, недержавних пенсійних фондів.

3.4. Концепція пруденційного нагляду на фондовому та страховому ринках. Нагляд за діяльністю фінансових установ на основі оцінки ризиків. Мікропруденційний нагляд.

Література: [2; 3; 8; 26; 28; 29; 37; 85; 87; 123].

Тема 4. Фінансовий моніторинг та запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму

4.1. Сутність нормативного регулювання попередження та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму. Засоби відмивання коштів: фінансові послуги, інструменти, інституціональні структури. Особливості побудови міжнародної системи протидії легалізації "брудних" коштів. Концептуальні принципи побудови національної системи. Закон України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом". Діяльність та вимоги ФАТФ.

4.2. Організація системи фінансового моніторингу в Україні. Обов'язковий фінансовий моніторинг. Внутрішній фінансовий моніторинг. Рівні системи фінансового моніторингу: первинний і державний. Суб'єкти первинного фінансового моніторингу. Їхні обов'язки. Суб'єкти державного фінансового моніторингу. Державна служба фінансового моніторингу України. Система взаємодії із групою Егмонт.

Література: [2; 3; 15; 38; 47; 63; 73; 126; 138; 142].

Тема 5. Платіжні системи і переказ коштів

5.1. Порядок переказу коштів. Функціонування платіжних систем. Еквайринг. Спеціальні платіжні засоби. Переказ коштів. Платіжні інструменти. Процедура реконсиляції. Порядок відкриття рахунків. Форми розрахунків під час переказу. Клірингові розрахунки.

5.2. Організація платіжних систем. Внутрішньодержавні платіжні системи. Міжнародні платіжні системи. Загальні умови функціонування. Система електронних платежів НБУ. Система СВІФТ. Розвиток міжнародних платіжних стандартів. Система ТАРГЕТ. Інші платіжні системи, зокрема Інтернет. Особливості систем грошових переказів для фізичних осіб. Розширення фінансових послуг "Укрпошти".

5.3. Платіжні інструменти. Різновиди платіжних інструментів. Порядок емісії. Рівень розвитку використання спеціальних платіжних засобів (карткового бізнесу) в Україні. Зарплатні проекти.

5.4. Система захисту інформації і контроль за діяльністю платіжних систем. Склад системи захисту. Відповідальність суб'єктів переказу. Контроль за діяльністю платіжних систем НБУ.

Література: [1; 2; 3; 12 – 14; 17; 20; 22; 33; 43; 54; 58; 87; 108; 115; 117; 118; 122; 130 – 134; 138; 141; 145].

Тема 6. Фінансові послуги з обміну валюти

6.1. Сутність валютних операцій. Валютні операції (поточні та термінові). Функції валютних операцій. Обсяг, мета й організація роботи на ринку операцій спот. Іноземна валюта. Класифікація валютних операцій. Конверсійні операції. Валютна позиція банку. Валютний курс.

6.2. Термінові валютні угоди. Операції на форвардному ринку. Умови форвардного контракту. Форвардний валютний курс. Нові форми та модифікації форвардних угод. Учасники міжнародного ф'ючерсного ринку. Організація здійснення ф'ючерсної угоди. Валютні опціони. Біржові та позабіржові опціони. Основні форми міжнародних розрахунків.

6.3. Діяльність з обміну валюти. Суб'єкти міжбанківського валютного ринку. Обмін безготівкової і готівкової валюти. Документи для обміну валюти за торговельними операціями. Особливості обміну валют для обслуговування нерезидентів і фізичних осіб. Ведення реєстру для валютно-обмінних операцій. Валютні операції та валютні поштові перекази.

Література: [2; 3; 8; 13; 20; 23; 26; 27; 29; 33; 55; 57; 59; 61; 86; 93; 105; 147].

Змістовий модуль 2. Фінансові послуги із залучення фінансових активів та надання коштів у позику

Тема 7. Фінансові послуги із залучення коштів із зобов'язанням їхнього наступного повернення

7.1. Сутність (депозитних) фінансових послуг із залучення коштів із зобов'язанням їхнього наступного повернення. Депозитна послуга. Економічний зміст фінансових операцій із залучення коштів. Порядок відкриття депозитних рахунків. Характеристика клієнтів фінансових установ за вкладними операціями. Місце депозитних послуг у структурі джерел банківських ресурсів.

7.2. Класифікація депозитних послуг. Ознаки класифікації. Різновиди строкових депозитів. Депозити до запитання. Депозитні сертифікати. Використання цінних паперів як виду депозитів. Ощадні вклади фізичних осіб.

7.3. Характеристика рівня розвитку депозитної діяльності в Україні. Динаміка зміни коштів на депозитних рахунках підприємств, організацій і фізичних осіб у фінансових установах України за термінами, різновидами послуг і видами валют. Відмінності в депозитному обслуговуванні юридичних і фізичних осіб. Зміни у вимогах до рівня фінансової стійкості ощадних банків. Процентна політика банків і фінансових установ на ринку депозитних послуг. Оцінювання ефективності депозитної діяльності фінансових установ. Переваги депозитного обслуговування для підприємства.

Література: [2; 3; 15; 41; 53; 58; 85; 87; 89; 108; 133; 135].

Тема 8. Взаємовідносини фінансових установ і клієнтів із кредитного обслуговування, оцінка кредитних ризиків

8.1. Поняття кредитних правовідносин. Положення Цивільного кодексу України про кредитні відносини. Сутність кредиту. Умови його надання. Кредитор. Кредитна операція. Позичальник. Кредитна лінія. Фінансовий кредит. Суб'єкт і об'єкт кредитної угоди.

8.2. Класифікація видів кредитування. Критерії класифікації: терміни кредитування, види забезпечення, ступені ризику, методи надання, джерела фінансування, економічний характер об'єктів кредитування. Форми кредиту. Короткострокове та довгострокове кредитування на залученій основі через фінансових посередників. Банківський кредит. Методи банківського кредитування. Іпотечний кредит. Інвестиційний кредит.

8.3. Структура кредитних відносин. Сутність структури кредитування. Документи для оформлення кредиту. Мета оформлення кредиту.

8.4. Кредитна політика. Державна грошово-кредитна політика. Порядок її формування. Показники та напрями перегляду кредитної політики банку. Інтернет-банкінг.

8.5. Кредитний ризик і види заборгованості за кредитними операціями. Сутність кредитного ризику. Роль НБУ в забезпеченні компенсації можливих збитків за кредитними операціями. Різновиди заборгованості за кредитними операціями. Діяльність бюро кредитних історій.

8.6. Оцінювання фінансового стану позичальника. Сутність платоспроможності. Встановлення оціночного рівня позичальника. Фінансові показники оцінювання і їхні нормативні значення. Аналіз грошових потоків. Суб'єктивні фактори оцінювання фінансового стану позичальника.

Відмінності в оцінюванні фінансового стану фінансової установи та фізичної особи.

8.7. Класифікація позичальників за результатами оцінювання їхнього фінансового стану. Умови визначення класів оцінювання фінансового стану. Різновиди забезпечення за кредитами. Види гарантій.

8.8. Класифікація кредитних операцій. Поділ операцій на групи відповідно до стану обслуговування боргу: гарне, слабке, незадовільне. Характеристика критеріїв віднесення позичальників до цих груп за характеристиками їхніх розрахунків за кредитами та виплатою процентів.

8.9. Класифікація кредитного портфеля за ступенем ризику. Двохфакторна основа класифікації кредитів: фінансовий стан позичальника та стан обслуговування боргу. Характеристика видів кредитних портфелів.

8.10. Критерії визначення забезпечення за кредитними операціями. Чистий кредитний ризик. Безумовні гарантії. Предмети застави. Майнові права. Дорогоцінні метали.

8.11. Порядок формування резерву під кредитні ризики. Кредитний ризик та врахування забезпечення – основа формування резерву. Відповідальність фінансової установи за формування резерву.

Література: [2; 3; 8; 26 – 29; 110; 113; 118; 125; 136; 140].

Тема 9. Особливості діяльності кредитних спілок

9.1. Еволюція розвитку кредитно-кооперативного руху. Перші кредитні кооперативи у світі й Україні. Еволюція кооперативного руху. Відродження кредитних спілок.

9.2. Організаційно-правові умови створення кредитних спілок. Законодавчо-нормативне регулювання діяльності кредитних спілок. Вимоги до організаційно-правової форми. Кількісний склад. Рівень формування пайового капіталу. Перелік дозволених фінансових послуг. Вартість майна. Принципи діяльності. Державне регулювання діяльності кредитних спілок, Закон України "Про кредитні спілки".

9.3. Концепція неприбуткової діяльності кредитних спілок. Принципи неприбутковості. Головні відмінності кредитних спілок від інших фінансових установ: власники, цілі, клієнти, державний нагляд, управління.

9.4. Порядок реєстрації і внутрішнього регулювання кредитної спілки. Перелік внутрішніх положень. Регулювання основних функцій, професійної підготовки працівників, виділення структурних підрозділів, документообіг, положення про фінансові послуги, їхній характер та фінансове управління. Спеціальний порядок реєстрації і внесення в реєстр фінансових установ. Підстави для відмови.

9.5. Оцінювання платоспроможності кредитної спілки. Фінансовий механізм діяльності кредитної спілки. Критерії та фінансові нормативи. Пайовий капітал. Резервний капітал. Поділ активів за ступенем ризику. Якість активів. Показники прибутковості та ліквідності. Формування резервів.

Література: [2; 3; 8; 9; 11; 18; 25 – 29; 46; 47; 92; 138; 149].

Тема 10. Послуги з фінансового лізингу

10.1. Сутність фінансового лізингу. Фінансовий лізинг. Основи регулювання фінансового лізингу в Україні. Податкові й правові аспекти лізингових угод. Критерії оцінювання пропозицій лізингових угод. Договір лізингу. Закон України "Про фінансовий лізинг".

10.2. Оцінювання стану лізингу в світі й Україні. Обсяги угод. Конвенція про міжнародний фінансовий лізинг. Відмінності в регулюванні різними країнами послуг фінансового лізингу. Лізинговий ринок України.

10.3. Економіко-правові умови фінансового лізингу. Предмет лізингу. Суб'єкти лізингу. Сублізинг. Права й обов'язки лізингодавця. Права й обов'язки лізингоодержувача.

10.4. Порядок розрахунку лізингових платежів. Сутність і структура лізингового платежу. Строки розрахунку. Оподаткування. Вирішення спорів. Ризик лізингу. Умови страхування.

Література: [3; 8; 24; 26 – 28; 34; 41; 45; 50; 56; 66; 138; 149].

Тема 11. Послуги з факторингу

11.1. Сутність операцій факторингу. Нормативне регулювання факторингу в Україні. Конвенція УНІДРУА про міжнародний факторинг.

11.2. Класифікація факторингу. Стандартний факторинг. Види факторингових угод. Критерії економічного оцінювання факторингових послуг.

11.3. Механізм розрахунків за факторинг. Тарифна політика. Склад комісійних. Процентна політика. Відповідальність клієнта перед фактором. Виконання боржником грошової вимоги фактора. Недійсність заборони на відступлення права грошової вимоги. Зустрічні вимоги боржника. Захист прав боржника.

Література: [2; 3; 8; 13; 26 – 29; 35; 36; 40; 44; 51; 53; 59 – 61; 63; 67; 128; 138].

Тема 12. Послуги ломбардів

12.1. Умови створення та діяльності ломбардів. Державне регулювання та контроль за діяльністю ломбардів. Положення Нацкомфінпослуг про надання фінансових послуг ломбардами. Загальні принципи діяльності та надання послуг ломбардами.

12.2. Характеристика основних послуг ломбардів. Договір застави. Фінансові кредити ломбардів за видами застави. Супутні послуги ломбардів. Вимоги до обліку й облікової та реєструючої систем ломбарду.

12.3. Об'єднання ломбардів. Всеукраїнська асоціація ломбардів.

Література: [3; 10; 26; 28; 29; 33; 90; 120].

Змістовий модуль 3. Фінансові послуги з цінними паперами, із довірчого управління, недержавного пенсійного забезпечення

Тема 13. Фінансові послуги на фондовому ринку

13.1. Фінансові послуги з емісії цінних паперів. Види обслуговування емісійних операцій на фондовому ринку. Андеррайтинг. Емісійна діяльність держави на фондовому ринку. Випуск облігацій державних позик і бюджетна політика держави.

13.2. Особливості операцій із цінними паперами на ринку капіталу. Види цінних паперів. Пайові, боргові та похідні цінні папери. Фондові деривативи. Посередницькі послуги під час вкладення капіталу в цінні папери. Брокерські (комісійні) послуги торговців цінними паперами. Строкові операції із цінними паперами. Опціонні операції. Інтернет-трейдінг.

13.3. Депозитарні послуги. Номінальне утримання цінних паперів. Реєстраційні послуги. Розрахунково-клірингові операції із цінними паперами.

Управління портфелем цінних паперів. Поняття портфельного інвестування. Основні теорії портфельного інвестування та управління портфелем. Операції зі спільного інвестування.

Вкладення капіталу в інвестиційні сертифікати. Основні концепції і форми організації інвестиційних фондів та інвестиційних компаній.

Література: [2; 3; 8; 17; 26; 28; 29; 36; 37; 48; 103; 137; 139].

Тема 14. Довірче управління фінансовими активами

14.1. Економічна та правова основа довірчих операцій. Сутність трасту. Правова основа довірчих операцій із управління майном у різних країнах. Основні положення Декрету Кабінету Міністрів "Про довірчі товариства" й інших законодавчо-нормативних актів стосовно довірчого управління фінансовими активами.

14.2. Економіко-правова основа діяльності довірчих товариств. Довірче товариство. Майно довірителя. Облік результатів діяльності довірчих товариств із проведення довірчих операцій. Планування діяльності довірчого товариства. Трастові операції банків.

14.3. Управління фінансовими активами фізичних і юридичних осіб. Довірче управління активами на ринку нерухомості. Довірча діяльність на ринку цінних паперів. Використання заставного права в діяльності довірчого товариства. Перспективи розвитку довірчих операцій в Україні.

Література: [2; 3; 13; 25; 37; 138; 139].

Тема 15. Фінансові послуги у сфері будівництва житла та операціях із нерухомістю

15.1. Сутність фінансових послуг із управління майном у процесі фінансування будівництва житла. Умови створення та функціонування фондів операцій із нерухомістю (ФОН) та фондів фінансування будівництва (ФФБ). Особливості державного регулювання. Закон України "Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю".

15.2. Фінансування будівництва житла через фонди фінансування будівництва (ФФБ). Механізм функціонування ФФБ. Укладання договору про участь у фонді фінансування будівництва. Особливості фінансування будівництва через ФФБ.

15.3. Фонди операцій із нерухомістю (ФОН) на ринку фінансових послуг. Створення та функціонування фонду операцій із нерухомістю, державне регулювання.

Література: [3; 4; 8; 17; 26 – 28; 48; 112; 113; 115; 123; 127; 140].

Тема 16. Послуги з надання поруки та гарантій

16.1. Послуги поруки. Право надання поруки. Відповідальність поручителя за договором поруки. Виконання умов поруки. Припинення угоди. Податковий облік у поручителя. Критерії відмінності поручительства та застави. Особливості майнового поручительства.

16.2. Надання гарантій. Види гарантій. Тарифна політика фінансових установ. Банківська гарантія. Гарантування позик. Особливості надання гарантій під забезпечення. Гарантійне зобов'язання. Державна гарантія. Спорідненість поруки та гарантії.

Література: [2; 3; 13; 16; 17; 23; 36; 48; 49; 138].

Тема 17. Фінансові послуги у сфері страхування і накопичувального пенсійного забезпечення

17.1. Фінансові послуги у сфері страхування. Взаємодія страхових компаній і банківських установ. Страхові компанії зі страхування життя. Тарифна політика. Особливості державного регулювання страхового ринку. Закон України "Про страхування". Інтернет-страхування.

17.2. Недержавне пенсійне забезпечення. Система недержавного пенсійного забезпечення. Законодавство про недержавне пенсійне забезпечення. Принципи. Недержавні пенсійні фонди та їх види. Учасники та вкладники. Засновники недержавного пенсійного фонду, порядок його реєстрації. Адміністрування фонду. Зберігач фонду. Пенсійні активи. Пенсійні виплати. Особливості державного регулювання. Закон України "Про недержавне пенсійне забезпечення". Недержавні пенсійні фонди, страхові компанії зі страхування життя та банки: взаємодія на ринку додаткового пенсійного забезпечення. Формування пенсійних контрактів та пенсійних систем: іноземний досвід.

Література: [2; 3; 5; 6; 8; 22; 24 – 26; 28; 29; 134; 139; 140].

4. Структура навчальної дисципліни

Під час вивчення навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" студент має ознайомитися з навчальною програмою дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, видами та методами контролю знань і критеріями їхнього оцінювання.

Тематичний план навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" складається з трьох змістових модулів, кожен з яких об'єднує у собі відносно самостійний блок дисципліни, що логічно пов'язує декілька навчальних елементів дисципліни за змістом.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, семінарські та практичні заняття, самостійна робота студента (індивідуальне завдання).

Структура залікового кредиту дисципліни наведена у табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	у тому числі:				у тому числі:			
	усього	лекційні	практичні	самостійна робота	усього	лекційні	практичні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Основні організаційно-економічні засади регулювання і контролю діяльності фінансових установ в Україні								
Тема 1. Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці	7,5	1	0,5	6	11,5	0,5	1	10
Тема 2. Умови створення та діяльності фінансових установ	3,5	1	0,5	2	11,5	0,5	1	10
Тема 3. Державне регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд та захист прав споживачів фінансових послуг	3,5	1	0,5	2	21,5	0,5	1	20

Продовження табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 4. Фінансовий моніторинг та запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму	3,5	1	0,5	2	11,5	0,5	1	10
Тема 5. Платіжні системи і переказ коштів	8	1	1	6	21,5	0,5	1	20
Тема 6. Фінансові послуги з обміну валюти	8	1	1	6	21,5	0,5	1	20
Разом за модулем 1	**34**	**6**	**4**	**24**	**99**	**3**	**6**	**90**
Змістовий модуль 2. Фінансові послуги із залучення фінансових активів та надання коштів у позику								
Тема 7. Фінансові послуги із залучення коштів із зобов'язанням їхнього наступного повернення	10	2	2	6	12	1	1	10
Тема 8. Взаємовідносини фінансових установ і клієнтів із кредитного обслуговування, оцінка кредитних ризиків	16	2	2	12	11,5	0,5	1	10
Тема 9. Особливості діяльності кредитних спілок	14	2	2	10	21,5	0,5	1	20
Тема 10. Послуги з фінансового лізингу	14	2	2	10	11,5	0,5	1	10
Тема 11. Послуги з факторингу	7	1	1	5	22	1	1	20
Тема 12. Послуги ломбардів	2,5	1	0,5	1	21,5	0,5	1	20
Разом за модулем 2	**63,5**	**10**	**9,5**	**44**	**100**	**4**	**6**	**90**
Змістовий модуль 3. Фінансові послуги з цінними паперами, із довірчого управління, недержавного пенсійного забезпечення								
Тема 13. Фінансові послуги на фондовому ринку	6,5	1	0,5	5	23	1	2	20
Тема 14. Довірче управління фінансовими активами	7	1	1	5	21,5	0,5	1	20
Тема 15. Фінансові послуги у сфері будівництва житла та операціях із нерухомістю	6,5	1	0,5	5	11,5	0,5	1	10
Тема 16. Послуги з надання поруки та гарантій	6,5	1	0,5	5	11,5	0,5	1	10
Тема 17. Фінансові послуги у сфері страхування і накопичувального пенсійного забезпечення	9	2	2	5	19,5	0,5	1	18
Разом за модулем 3	**35,5**	**6**	**4,5**	**25**	**87**	**3**	**6**	**78**

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Підготовка до іспиту	**13**	–	–	**13**	**10**	–	–	**10**
Передекзаменаційні консультації	**2**	–	–	**2**	**2**	–	–	**2**
Іспит	**2**	–	–	**2**	**2**	–	–	**2**
Усього годин	**150**	**22**	**18**	**110**	**300**	**10**	**18**	**272**

5. Теми семінарських занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, яке спрямоване на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення й опрацювання теоретичного матеріалу, нормативного регулювання, форм фінансової звітності, статистичних даних, а також під час виконання індивідуальних завдань. У процесі проведення семінарського заняття організовується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена у ході обговорення. Слід зазначити, що у межах навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" семінарські заняття проводяться з метою формування загального уявлення про спільні проблеми розвитку ринку фінансових послуг.

Перший семінар "Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці" носить характер просемінара як практикум підготовки студентів до самостійної роботи з великою кількістю нормативних джерел та іншої літератури з навчальної дисципліни.

Другий семінар "Державне регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд та захист прав споживачів фінансових послуг" пропонується проводити в формі запитань і відповідей на закріплення всіх головних засад державної політики та регулювання ринку фінансових послуг, а також сучасних вимог до здійснення пруденційного нагляду за діяльністю фінансових установ і захисту прав споживачів фінансових послуг.

Семінар з організаційних засад фінансового моніторингу спрямований на впровадження дискусії у навчальний процес. Частіше дискусія організовується через формування підгруп, які доповідають про проведений ними аналіз процесу, що вивчається. Фактори впливу на якість дискусії: придатність означеного питання для дискусії; знання матеріалу

як студентами, так і модератором; наявність у студентів достатньої теоретичної підготовки; можливість моделювання версій; настрій студентів та бажання вчитися.

План проведення семінарських занять подано в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Перелік тем семінарських занять

Тема	Питання для дискусій	Кількість годин	Література
Змістовий модуль 1. Основні організаційно-економічні засади регулювання і контролю діяльності фінансових установ в Україні			
Тема 1. Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці	У чому особливості надання фінансових послуг порівняно з іншими послугами та сферою матеріального виробництва?	0,25	Основна: [2; 3; 6; 8; 26; 28]. Додаткова: [35; 62]
Тема 3. Державне регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд та захист прав споживачів фінансових послуг	Яка роль різних регуляторів ринку фінансових послуг? У чому полягає їхня співпраця? Чи потрібен мега-регулятор на ринку фінансових послуг?	0,25	Основна: [3; 5; 6; 8; 26; 28]. Додаткова: [36; 84; 86; 124]
Тема 4. Фінансовий моніторинг та запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму	Що стало передумовою включення України в чорний список ФАТФ? Які перспективи співпраці з цією організацією?	0,5	Основна: [15; 28]. Додаткова: [37; 46; 62; 72; 127; 140; 143]
Разом		**1**	

5.1. Приклади типових семінарських та практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1. Основні організаційно-економічні засади регулювання і контролю діяльності фінансових установ в Україні

Тема 1. Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці

Семінар "Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці" має характер просемінара як практикум підготовки студентів до самостійної роботи з великою кількістю нормативних джерел та іншої літератури

з навчальної дисципліни. Питання семінару : У чому особливості надання фінансових послуг порівняно з іншими послугами та сферою матеріального виробництва? Необхідною умовою виконання завдання є : наявність типового договору на надання фінансової послуги (наприклад, договору страхування, договору банківського вкладу, пенсійного контракту та ін.); наявність Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг".

Тема 2. Умови створення та діяльності фінансових установ

Визначте фінансові показники компанії А після поглинання нею компанії Б і дайте оцінку ефективності проведеної угоди для акціонерів компаній А і Б (за умови, що дивіденди за акціями не виплачуються), якщо мінове співвідношення при поглинанні становить 1:2, а ціна акцій нової компанії складе 400 грн за одну акцію. Показники діяльності компаній А і Б до поглинання наведено в табл. 5.2.

Таблиця 5.2

Значення показників компаній А і Б до поглинання

Компанія	Виручка за рік, тис. грн	Загальна величина витрат, тис. грн	Кількість акцій, тис. шт.	Мультиплікатор P/S
А	300	150	6	5
Б	150	100	2	2

Змістовий модуль 2. Фінансові послуги із залучення фінансових активів та надання коштів у позику

Тема 11. Послуги з факторингу

Банк установив комісійні в розмірі 2 % за купівлю дебіторської заборгованості і надав під цей факторинговий договір позику в розмірі 75 % від неї. Продаж товарів у кредит складає на підприємстві 150 тис. грн. Рентабельність продажу 15 %. Як зміниться ефективність факторингу для підприємства, що уклало факторинговий договір, якщо обсяг продаж зросте на 10 %, а комісійні фактору збільшаться на 0,05 п. п.? Визначити, який із цих змінних факторів більше вплинув на витрати підприємства з факторингу.

Змістовий модуль 3. Фінансові послуги з цінними паперами, із довірчого управління, недержавного пенсійного забезпечення

Тема 13. Фінансові послуги на фондовому ринку

Компанія з управління активами купує акції підприємства за ціною P_{a1} грн за одну акцію із правом наступної їхньої конвертації на облігації підприємства. Загальна кількість акцій в обігу – Q_a млн шт., частка в статутному фонді компанії з управління активами становить m %. Чистий дохід підприємства – NS млн грн у рік, загальна величина витрат – C млн грн у рік, ставка реінвестування – r %. За прогнозами аналітиків очікується приріст курсу акцій до P_{a2} грн за акцію. Через рік підприємство випускає дисконтні облігації номінальною вартістю $P_{об1}$ грн. Визначте, якою має бути мінімальна величина дисконту, щоб досягти еквівалентності ефективності інвестування в пайові цінні папери підприємства. Вихідні дані для розрахунку надано в табл. 5.3.

Таблиця 5.3

Вихідні дані для розрахунку

Ціна покупки акції (P_{a1}), грн	Загальна кількість акцій (Q_a), млн шт.	Частка в статутному фонді (m), %	Чистий дохід підприємства (NS), млн грн	Загальна величина витрат (C), млн грн	Ставка реінвестування (r), %	Ринкова ціна акції (P_{a2}), грн	Номінальна вартість облігації ($P_{об1}$), грн
200	2,0	30	400	280	85	300	900

Тема 15. Фінансові послуги у сфері будівництва житла та операціях із нерухомістю

На прикладі реальних об'єктів нерухомості в програмному продукті MS Excel оцініть ефективність вкладання коштів (інвестиційний проект) в об'єкти на первинному ринку нерухомості.

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, яке спрямоване на формування вмінь і навичок виконання певних видів економічної роботи, а саме розрахунків фінансово-економічних показників, рішення

стереотипних, діагностичних та евристичних ситуаційних завдань та обґрунтування висновків щодо напрямів покращення фінансової діяльності суб'єктів ринку фінансових послуг в Україні. У процесі проведення практичного заняття студенти самостійно або в малих групах вирішують запропоновані завдання різного рівня складності, виробничі ситуації чи ділові ігри. Наприкінці заняття, для виявлення ступеня засвоєння матеріалу, викладачем проводиться перевірка роботи, що виконували студенти, та підведення підсумків із виставленням відповідної оцінки залежно від результатів виконаної роботи. Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язання завдань, контрольних прикладів, їхню перевірку, оцінювання.

У межах навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" із метою опанування студентами усіх видів економічних розрахунків практичні заняття рекомендується проводити за окремими темами або, в деяких випадках, за окремими змістовно-структурними елементами вивчення відповідних тем (питаннями). Оцінки за окремим практичним завданням враховуються під час встановлення поточної модульної оцінки з практичної частини даної навчальної дисципліни. План проведення практичних занять подано в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Перелік тем практичних занять і приклади типових практичних завдань за темами

Тема	Завдання для практичних занять	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Основні організаційно-економічні засади регулювання і контролю діяльності фінансових установ в Україні			
Тема 1. Практичне заняття "Аналіз і порівняння договору на надання фінансової послуги відповідно до вимог законодавства"	Порівняйте на реальному прикладі різних видів і типів договорів різних фінансових послуг їхню відповідність дії Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" та визначте переваги для споживача тих фінансових послуг, що порівнюються	0,5	Основна: [2; 3; 5; 6; 8; 26; 28]. Додаткова: [35; 62]

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4
Тема 2. Практичне заняття "Особливості діяльності фінансових установ". Вирішення задач із основ поглинання та реорганізації фінансових установ	Визначте сутність мерджеру. З'ясуйте нормативні вимоги для урегулювання процедур злиття і поглинання різних фінансових установ, зокрема страхових компаній, кредитних спілок та ін. Розрахуйте мультиплікатори оцінки вартості бізнесу	0,5	Основна: [3; 5; 6; 8; 26; 28]. Додаткова: [36; 84; 86; 124]
Тема 5. Практичне заняття "Оцінювання доходної і витратної частини обслуговування спеціальних платіжних засобів"	Розрахуйте ефективність використання спеціальних платіжних засобів для безготівкових розрахунків на прикладі різних банків	1	Основна: [1; 3; 5; 12; 17; 20; 21; 28]. Додаткова: [41; 53; 57; 86; 107; 114; 116; 117; 123; 131; 133; 136; 140; 142; 144]
Тема 6. Практичне заняття "Розрахунок фінансових показників послуг з обміну валют"	Розрахуйте дохід банку чи фінансової установи з обміну валют, визначте можливості кредитування в різних валютах, розрахуйте кроскурс	1	Основна: [2; 3; 5; 6; 8; 13; 20; 26]. Додаткова: [54; 56; 58; 60; 85; 92; 104 – 113; 146]
Змістовий модуль 2. Фінансові послуги із залучення фінансових активів та надання коштів у позику			
Тема 7. Практичне заняття "Оцінювання конкурентоспроможності фінансових установ із депозитного обслуговування"	Вирішіть ситуаційні завдання з розрахунку найбільш прийнятного варіанту розміщення грошових коштів на депозит на основі пропозицій банків або інших фінансових установ	2	Основна: [3; 15; 28]. Додаткова: [42; 52; 57; 84; 86; 88; 107; 118; 133]
Тема 8. Практичне заняття "Розрахунок різновидів надання кредитів та оцінювання кредитоспроможності позичальника"	Вирішить ситуаційні завдання щодо порядку надання кредитів на різні терміни, під час зміни умов нарахування процентів та розрахуйте відповідно до вимог НБУ показники з оцінювання кредитоспроможності позичальника на основі публічної фінансової звітності позичальників	2	Основна: [2; 3; 6; 8; 26]. Додаткова: [112; 117; 120; 126; 138; 141]

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4
Тема 9. Практичне заняття "Оцінювання платоспроможності та достатності капіталу, якості активів, ліквідності та прибутковості кредитних спілок"	Розрахуйте відповідно до вимог Нацкомфінпослуг показники з оцінювання платоспроможності та достатності капіталу, якості активів, ліквідності та прибутковості кредитних спілок на основі їхньої фінансової звітності	2	Основна: [2; 3; 6; 8; 9; 11; 18; 26]. Додаткова: [45; 46; 91; 140; 149]
Тема 10. Практичне заняття "Розрахунок лізингових платежів"	Проведіть розрахунок лізингових платежів за різними способами їхнього обчислення відповідно до Закону України "Про фінансовий лізинг"	2	Основна: [2; 3; 8; 23; 25; 26]. Додаткова: [33; 41; 44; 49; 55; 65; 140; 149]
Тема 11. Практичне заняття "Розрахунок витрат за факторингом"	Вирішіть ситуаційні завдання щодо різних типів факторингових послуг за умов зміни процентної та комісійної політики	1	Основна: [2; 3; 6; 8; 13; 26]. Додаткова: [34 – 42; 50; 58 – 62; 66; 129; 140]
Тема 12. Практичне заняття "Розрахунок різновидів фінансових кредитів ломбардів за видами застави"	Проведіть розрахунки за наданими ломбардами короткостроковими кредитами, що забезпечені заставою, на визначений термін і під процент	0,5	Основна: [3; 5; 6; 10; 25; 26]. Додаткова: [89; 121]
Змістовий модуль 3. Фінансові послуги з цінними паперами, із довірчого управління, недержавного пенсійного забезпечення			
Тема 13. Практичне заняття "Особливості здійснення інвестиційної діяльності фінансових установ у різні види цінних паперів"	Визначте переваги і недоліки випуску облігацій різними емітентами, використання елементів ситуаційного моделювання ухвалення рішення щодо купівлі цінних паперів та визначення річного прибутку банку від володіння пакетом акцій, ефективність інвестиційної операції від придбання пакету акцій банком, прибуток компаній з управління активами від покупки акцій, річний дохід керівника портфеля цінних паперів	0,5	Основна: [3; 6; 8; 17; 26; 28]. Додаткова: [35; 36; 47; 102; 137; 139]

Закінчення табл. 6.1

1	2	3	4
Тема 14. Практичне заняття "Оцінювання вигідності довірчого управління фінансовими активами"	Розрахуйте ситуаційні завдання щодо порівняння довірчого управління з депозитним обслуговуванням чи операціями з цінними паперами та визначення дохідності трасту	1	Основна: [3; 13; 24; 28]. Додаткова: [36; 40; 137]
Тема 15. Практичне заняття "Оцінювання показників діяльності фондів операцій із нерухомістю та фондів фінансування будівництва"	Розрахуйте чисту вартість активів фонду операцій із нерухомістю, оцініть фінансовий стан керівника фонду фінансування будівництва за коефіцієнтом платоспроможності	0,5	Основна: [3; 4; 6; 8; 17; 25; 26]. Додаткова: [47; 90; 111; 124; 128; 141]
Тема 16. Практичне заняття "Порівняння умов з надання гарантій"	Вирішіть завдання щодо порівняння умов надання гарантій різними фінансовими установами	0,5	Основна: [3; 13; 16; 17; 22; 28]. Додаткова: [35; 47; 48; 140]
Тема 17. Практичне заняття "Формування стратегії з недержавного пенсійного забезпечення при формуванні пенсійних накопичень"	Вирішіть завдання щодо порівняння умов надання послуг банками, страховими компаніями зі страхування життя та недержавними пенсійними фондами на ринку послуг з недержавного пенсійного забезпечення. Ділова гра "Вибір стратегій із недержавного пенсійного забезпечення"	2	Основна: [2; 3; 6; 8; 22; 24 – 26; 28; 29]. Додаткова: [134; 139; 140]
Разом		**17**	

7. Самостійна робота студентів

Організація позааудиторної роботи має чітко узгоджуватися із цілями навчання. Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота, що містить широкий набір різних видів завдань – вивчення літератури, виконання вправ, аналіз конкретних ситуацій. Це сприяє розвитку в студента нових навичок і вмінь, особливо в частині організації власної роботи, зокрема спрямованої на отримання результату. Позааудиторне навчання спрямоване на формування та здійснення компетентної поведінки особи під час виконання професійних завдань. Основні види самостійної роботи: опрацювання та вивчення

рекомендованої літератури; вивчення основних термінів і понять; підготовка до семінарських і практичних занять; тестування; контрольна перевірка особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самодіагностики; підготовка до поточного та модульного контролю.

Перелік завдань для самостійного опрацювання подано в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів (СРС) та форми її контролю з навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг"

Теми	Зміст СРС	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Основні організаційно-економічні засади регулювання і контролю діяльності фінансових установ в Україні				
Тема 1. Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці	Опрацювання Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг". Особливості розроблення нових фінансових послуг, зокрема банківських. Порівняння стану розвитку ринку фінансових послуг і підприємництва двох регіонів України. Класифікація послуг фінансових посередників	6	Активна робота на занятті	Основна: [3; 5; 6; 8; 26; 28]. Додаткова: [35; 62]
Тема 2. Умови створення та діяльності фінансових установ	Об'єднання фінансових установ. Законодавче регулювання діяльності інвестиційних фондів в Україні. Ліцензування діяльності фінансових установ	2	Активна робота на занятті	Основна: [3; 5; 6; 8; 26; 28]. Додаткова: [36; 84; 86; 124]
Тема 3. Державне регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд та захист прав споживачів фінансових послуг	Методи регулювання банківської діяльності. Удосконалення державного регулювання діяльності фінансових установ. Особливості державного регулювання ринку цінних паперів відповідно до Закону України "Про цінні папери і фондовий ринок". Пруденційний нагляд за діяльністю фінансових установ на основі оцінювання ризиків в Україні	2	Письмові контрольні роботи	Основна: [3; 5; 6; 8; 26; 28]. Додаткова: [36; 84; 86; 124]

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
Тема 4. Фінансовий моніторинг та запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансуванню тероризму	Опрацювати Закон України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму". Зміни у діяльності ФАТФ	2	Поза-аудиторна самостійна робота	Основна: [15; 28]. Додаткова: [37; 46; 62; 72; 127; 140; 147]
Тема 5. Платіжні системи і переказ коштів	Опрацювання Закону України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні". Функціонування міжнародних платіжних систем. Перспективи розвитку клірингових розрахунків. Національна система електронних платежів НБУ	6	Письмові контрольні роботи	Основна: [1; 3; 5; 12 – 14; 17; 20; 21; 28]. Додаткова: [41; 53; 57; 86; 107; 114; 116; 117; 123; 131 – 133; 140; 144]
Тема 6. Фінансові послуги з обміну валюти	Класифікація валютних ринків (регіональні, національні, за видами валютних операцій, спеціальні). Організація та розвиток офшорних операцій	6	Письмові контрольні роботи	Основна: [2; 3; 5; 6; 8; 13; 20; 26]. Додаткова: [54; 56; 58; 60; 85; 92; 104 – 109; 111 – 113; 117; 146]
Разом за модулем 1		**24**		
Змістовий модуль 2. Фінансові послуги із залучення фінансових активів та надання коштів у позику				
Тема 7. Фінансові послуги із залучення коштів із зобов'язанням їхнього наступного повернення	Організація та особливості функціонування депозитного ринку	6	Активна робота на занятті	Основна: [3; 15; 28]. Додаткова: [42; 51; 57; 84; 86; 88; 107; 118; 133]
Тема 8. Взаємовідносини фінансових установ і клієнтів із кредитного обслуговування, оцінка кредитних ризиків	Перспективи розвитку іпотечного кредитування. Порядок розрахунку кредитного ризику та видів заборгованості за кредитними операціями. Перший досвід і перспективи діяльності бюро кредитних історій. Визначення відмінностей в оцінюванні фінансового стану фінансової установи та фізичної особи	12	Активна робота на занятті	Основна: [2; 3; 6; 8; 26]. Додаткова: [112; 117; 120; 126; 138; 141]

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
Тема 9. Особливості діяльності кредитних спілок	Опрацювання Закону України "Про кредитні спілки" та Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок. Використання критеріїв та фінансових нормативів діяльності кредитних спілок і об'єднаних кредитних спілок для визначення фінансової стійкості будь-якої кредитної спілки на основі її публічної фінансової звітності. Приклад становлення та розвитку кредитної спілки. Державне регулювання діяльності кредитних спілок. Основні положення Закону України "Про кредитні спілки"	10	Активна робота на занятті	Основна: [2; 3; 6; 8; 9; 11; 18; 26]. Додаткова: [45; 46; 91; 140; 149]
Тема 10. Послуги з фінансового лізингу	Основні положення Закону України "Про фінансовий лізинг" та Цивільного кодексу в частині регулювання лізингових відносин. Основні показники розвитку лізингового ринку України. Перспективи розвитку сублізингу	10	Позааудиторна самостійна робота; презентація результатів	Основна: [2; 3; 8; 23; 25; 26]. Додаткова: [33; 42; 44; 49; 55; 65; 140; 149]
Тема 11. Послуги з факторингу	Опрацювання Цивільного кодексу в частині регулювання факторингових операцій	5	Письмові контрольні роботи	Основна: [2; 3; 6; 8; 13; 26]. Додаткова: [34 – 43; 50; 52; 58 – 62; 66; 129; 140]
Тема 12. Послуги ломбардів	Характеристика основних послуг ломбардів. Державне регулювання та контроль за діяльністю ломбардів	1	Позааудиторна самостійна робота; презентація результатів	Основна: [3; 5; 6; 10; 25; 26]. Додаткова: [89; 121]
Разом за модулем 2		**44**		

Закінчення табл. 7.1

1	2	3	4	5
Змістовий модуль 3. Фінансові послуги з цінними паперами, із довірчого управління, недержавного пенсійного забезпечення				
Тема 13. Фінансові послуги на фондовому ринку	Опрацювати Закони України "Про цінні папери та фондовий ринок" та "Про інститути спільного інвестування"	5	Активна робота на занятті	Основна: [3; 6; 8; 17; 26; 28]. Додаткова: [35; 36; 47; 102; 137; 139]
Тема 14. Довірче управління фінансовими активами	Трастові операції банків. Довірче управління активами на ринку нерухомості. Довірча діяльність на ринку цінних паперів	5	Поза-аудиторна самостійна робота	Основна: [3; 13; 24; 28]. Додаткова: [36; 137; 140]
Тема 15. Фінансові послуги у сфері будівництва житла та операціях із нерухомістю	Опрацювання Закону України "Про фінансово-кредитні механізми і управління майном під час будівництва житла й операцій із нерухомістю". Фінансування будівництва житла через фонди фінансування будівництва (ФФБ). ФОН на ринку фінансових послуг. Державне регулювання діяльності управителів ФФБ і ФОН	5	Письмові контрольні роботи	Основна: [2; 3; 4; 6; 8; 17; 25; 26]. Додаткова: [47; 90; 111; 124; 128; 141]
Тема 16. Послуги з надання поруки та гарантій	Регулювання в законодавстві України права на надання поруки. Критерії відмінності поручительства та застави. Особливості майнового поручительства. Тарифна політика фінансових установ із надання фінансових послуг поруки та гарантій	5	Письмові контрольні роботи	Основна: [3; 13; 16; 17; 22; 28]. Додаткова: [35; 47; 48; 140]
Тема 17. Фінансові послуги у сфері страхування і накопичувального пенсійного забезпечення	Опрацювання Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення" і Закону України "Про страхування". Складання схеми взаємозв'язку цих законів. Аналіз рівня монополізації ринку послуг недержавних пенсійних фондів, страхових компаній зі страхування життя та банків	5	Письмові контрольні роботи	Основна: [2; 3; 5; 6; 8; 22; 24; 25; 26; 28; 29]. Додаткова: [134; 139; 140]
Разом за модулем 3		**25**	–	–
Підготовка до іспиту		**13**	–	–
Передекзаменаційні консультації		**2**	–	–
Іспит		**2**	–	–
Усього годин СРС		**110**	–	–

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Запитання для самодіагностики – це запитання підвищеного рівня складності, що охоплюють не тільки лекційний матеріал із навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг", а ще й вивчення додаткової літератури, поглиблене ознайомлення із законодавчими та нормативними матеріалами.

Змістовий модуль 1. Основні організаційно-економічні засади регулювання і контролю діяльності фінансових установ в Україні

Тема 1. Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці

1. Назвіть функції ринку фінансових послуг.
2. Чим розрізняються первинний і вторинний ринок цінних паперів?
3. Охарактеризуйте розподіл фінансових інструментів залежно від ризику.
4. Чим розрізняються дольові фінансові інструменти від боргових?
5. Назвіть основні функції прямих учасників ринку фінансових послуг у проведенні фінансових операцій. На прикладі кредиторів, позичальників, інвесторів, страховиків.
6. Охарактеризуйте класифікацію суб'єктів ринку фінансових послуг за функціями.

Тема 2. Умови створення та діяльності фінансових установ

7. Опишіть значення фінансового посередництва в розвитку економіки та товарного ринку.
8. Назвіть проблеми функціонування ринків фінансових послуг за відсутності фінансових посередників.
9. Опишіть трансформаційні послуги фінансових посередників.
10. Охарактеризуйте комісійно-посередницькі банківські операції.
11. Охарактеризуйте спеціалізовані фінансово-кредитні установи.

Тема 3. Державне регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд та захист прав споживачів фінансових послуг

12. Охарактеризуйте державне регулювання ринку фінансових послуг.
13. Назвіть міжнародні стандарти регулювання ринку фінансових послуг.

14. Охарактеризуйте регулювання фондового ринку в країнах – учасницях ЄС.

15. Опишіть міжнародні норми банківського регулювання та нагляду.

16. Назвіть міжнародні стандарти пруденційного нагляду.

17. Охарактеризуйте концепцію захисту прав споживачів небанківських фінансових послуг.

Тема 4. Фінансовий моніторинг та запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансуванню тероризму

18. У чому полягає сутність нормативного регулювання попередження та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом?

19. Назвіть засоби відмивання коштів: фінансові послуги, інструменти, інституціональні структури.

20. Які є особливості побудови міжнародної системи протидії легалізації "брудних" коштів?

21. Назвіть концептуальні принципи побудови національної системи.

22. У чому полягає сутність Сорока рекомендацій ФАТФ?

23. Охарактеризуйте обов'язковий фінансовий моніторинг.

24. Охарактеризуйте внутрішній фінансовий моніторинг.

25. Опишіть суб'єкти первинного фінансового моніторингу, їхні обов'язки.

26. Опишіть суб'єкти державного фінансового моніторингу.

27. Охарактеризуйте Державну службу фінансового моніторингу України.

28. Опишіть систему взаємодії із групою Егмонт.

29. Визначте критерії віднесення фінансових послуг до сумнівних чи незвичних.

Тема 5. Платіжні системи і переказ коштів

30. Яка роль системи безготівкових розрахунків в організації руху коштів на рахунках у банку.

31. Назвіть особливості функціонування платіжних систем.

32. У чому полягає сутність еквайрингу?

33. Охарактеризуйте використання спеціальних платіжних засобів.

34. Охарактеризуйте переказ коштів шляхом використання платіжних інструментів.

35. Що належить до процедури реконсиляції?

36. У чому полягає порядок відкриття рахунків?

37. У чому полягає сутність організації платіжних систем: внутрішньодержавних і міжнародних, назвіть загальні умови їх функціонування?

38. У чому полягає система захисту інформації і контроль за діяльністю платіжних систем?

Тема 6. Фінансові послуги з обміну валюти

39. Охарактеризуйте призначення та функції валютного ринку.

40. Опишіть поняття і види операцій, які здійснюються на валютному ринку.

41. Охарактеризуйте валютні ризики і методи валютного страхування.

42. Охарактеризуйте поняття і завдання валютного регулювання та валютного контролю.

Змістовий модуль 2. Фінансові послуги із залучення фінансових активів та надання коштів у позику

Тема 7. Фінансові послуги із залучення коштів із зобов'язанням їхнього наступного повернення

43. У чому полягає сутність (депозитних) фінансових послуг із залучення коштів?

44. Опишіть місце депозитних послуг у структурі джерел банківських ресурсів.

45. У чому полягає класифікація депозитних послуг ?

46. Надайте характеристику ощадних вкладів фізичних осіб.

47. Визначте рівень розвитку депозитної діяльності в Україні.

Тема 8. Взаємовідносини фінансових установ і клієнтів із кредитного обслуговування, оцінка кредитних ризиків

48. Назвіть функції спеціальних видів позичок.

49. У чому полягає особливість ринку банківських позичок як ринку короткострокових для фінансування оборотного капіталу?

50. У чому полягає сутність кредитного ризику?

51. Яка роль НБУ в забезпеченні компенсації можливих збитків за кредитними операціями?

52. У чому полягає сутність діяльності кредитних бюро?

53. Що є платоспроможністю позичальника?

54. У чому полягають відмінності в оцінці фінансового стану фінансової установи і фізичної особи?

55. Назвіть умови класифікації позичальників за результатами оцінки їх фінансового стану.

56. Надайте класифікацію кредитних операцій.

57. Надайте класифікацію кредитного портфеля.

58. Опишіть порядок формування фінансовою установою резерву під кредитні ризики.

Тема 9. Особливості діяльності кредитних спілок

59. Охарактеризуйте етапізацію становлення і розвитку кредитних спілок в Україні.

60. Охарактеризуйте світовий досвід розвитку кредитно-кооперативного руху.

61. Назвіть головні відмінності функціонування кредитних спілок від інших фінансових установ.

62. Опишіть основні положення неприбуткової природи кредитних спілок.

63. Які основні вимоги до формування внутрішньої нормативно-фінансової документації діяльності кредитної спілки?

64. Охарактеризуйте майно кредитної спілки.

65. Назвіть критерії платоспроможності та фінансові нормативи діяльності кредитної спілки.

66. Опишіть порядок реєстрації кредитної спілки.

Тема 10. Послуги з фінансового лізингу

67. У чому полягає сутність фінансового лізингу?

68. Назвіть основи регулювання фінансового лізингу в Україні.

69. Охарактеризуйте конвенцію про міжнародний фінансовий лізинг.

70. Які є відмінності в регулюванні різними країнами послуг фінансового лізингу?

71. Охарактеризуйте економіко-правові умови фінансового лізингу: предмет лізингу, суб'єкти лізингу, сублізинг, права й обов'язки лізингодавця, права й обов'язки лізингоотримувача.

72. У чому полягає порядок розрахунку лізингових платежів?

Тема 11. Послуги з факторингу

73. Які є вимоги до діяльності фактора в Україні?

74. Назвіть особливості фінансування факторингу.

75. Опишіть видові відмінності факторингових послуг.

76. Які існують обмеження щодо участі в операціях факторингу?

77. Опишіть поняття договору факторингу. Сторони в договорі факторингу.

78. Назвіть предмет договору факторингу.

79. Які є перспективи кредитування шляхом факторингу експорту продукції?

80. Охарактеризуйте вартісне оцінювання послуг факторингу.

Тема 12. Послуги ломбардів

81. Яка особливість ломбардної операції?

82. Назвіть суб'єктів під час здійсненні ломбардних операцій.

83. Охарактеризуйте державне регулювання та контроль за діяльністю ломбардів.

Змістовий модуль 3. Фінансові послуги з цінними паперами, із довірчого управління, недержавного пенсійного забезпечення

Тема 13. Фінансові послуги на фондовому ринку

84. Охарактеризуйте правові норми захисту майнових прав інвесторів.

85. Опишіть професійну діяльність на ринку цінних паперів.

86. Назвіть особливості надання фінансових послуг з емісії цінних паперів.

87. Охарактеризуйте види обслуговування емісійних операцій на фондовому ринку.

88. Охарактеризуйте андерайтинг, емісійну діяльність держави на фондовому ринку, випуск облігацій державних позик у бюджетній політиці держави.

89. Назвіть види цінних паперів.

90. У чому полягає управління портфелем цінних паперів?

Тема 14. Довірче управління фінансовими активами

91. Охарактеризуйте види управління активами довірчого товариства.

92. Назвіть основні положення Декрету Кабінету Міністрів "Про довірчі товариства".

93. Які перспективи розвитку довірчих операцій в Україні?

94. Які особливості довірчих операцій юридичних та фізичних осіб?

Тема 15. Фінансові послуги у сфері будівництва житла та операціях із нерухомістю

95. Які особливості фінансування будівництва житла через фонди фінансування будівництва (ФФБ) та фонди операцій з нерухомістю (ФОН) на ринку фінансових послуг?

96. Охарактеризуйте розрахунок чистої вартості активів фонду операцій із нерухомістю.

97. Охарактеризуйте оцінювання фінансового стану керівника фонду фінансування будівництва за коефіцієнтом платоспроможності.

Тема 16. Послуги з надання поруки та гарантій

98. Які особливості надання поруки?

99. Які особливості виконання умов поруки?

100. Назвіть критерії відмінності поруки та гарантії.

101. Які особливості майнового поручительства?

102. Охарактеризуйте види гарантій.

103. Охарактеризуйте тарифну політику фінансових установ із надання гарантій.

104. Які особливості гарантування позик?

Тема 17. Фінансові послуги у сфері страхування і накопичувального пенсійного забезпечення

105. Охарактеризуйте особливості фінансових відносин у сфері страхування?

106. Назвіть основні фактори, що визначають ризики у міжнародних валютних, кредитних і фінансових операціях, методи їхнього страхування.

107. Охарактеризуйте угоди зі страхування життя.

108. Які особливості діяльності недержавних пенсійних фондів?

Індивідуальний план роботи студента

Окрім видів та форм самостійної роботи студентів, а також її організації, вивченням навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" передбачено визначення індивідуального плану СРС під час проведення підсумкового контролю у формі іспиту для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування", що наведено в табл. 7.2 та табл. 7.3.

Таблиця 7.2

Індивідуальний план СРС під час підсумкового контролю у формі іспиту для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" (денна форма навчання)

Види самостійної роботи	Терміни	Контроль	
		Лекційне заняття	Практичне та лабораторне заняття
За системність і активність роботи на семінарських і практичних заняттях			
1.1. Підготовка до практичних і семінарських занять	За розкладом занять	Оцінювання відповідей на лекційних заняттях	Оцінювання відповідей на практичних та лабораторних заняттях
За виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Виконання домашніх розрахункових завдань	За розкладом занять	Методичне забезпечення розрахунків	Правильність виконаних розрахунків
За виконання контрольних завдань			
1.3. Підготовка до контрольних завдань	За розкладом занять	Рівень виконання теоретичних завдань	Рівень виконання практичних і лабораторних завдань

Таблиця 7.3

Індивідуальний план СРС під час підсумкового контролю у формі іспиту для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" (заочна форма навчання)

Види самостійної роботи	Терміни	Контроль	
		Лекційне заняття	Практичне заняття
За виконання контрольних завдань			
Підготовка до контрольних завдань	За 10 днів до сесії	Рівень виконання теоретичних завдань	Рівень виконання практичних завдань

Відповідно до визначених раніше мети, завдань, компетентностей, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг", з урахуванням змістовно-організаційної структури та кількості годин СРС розроблено зміст управління СРС.

7.2. Індивідуальне завдання

Порядок виконання індивідуального завдання

Індивідуальне завдання (далі ІЗ) передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі вирішення конкретних виробничих фінансово-економічних ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з нормативними документами, фінансовою звітністю підприємств та фінансових установ.

ІЗ із навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" видається студенту викладачем на початку вивчення дисципліни в другому семестрі. Воно виконується студентом самостійно відповідно до графіка навчального процесу. Студент має надати ІЗ для перевірки за три тижні до кінця другого семестру.

Мета написання ІЗ – поглибити та закріпити отримані студентом теоретичні та практичні знання та вміння з дисципліни, що вивчається та суміжних дисциплін; набуття навичок роботи з нормативно-довідковою документацією та фінансовою звітністю підприємств і фінансових установ; формування вмінь самостійного пошуку, виявлення проблемних питань, вивчення, узагальнення необхідної інформації з обраної теми.

У процесі виконання завдання мають бути такі елементи наукового дослідження: практична значущість, системний підхід до вирішення завдання, використання сучасної методології і результатів наукових розробок, наявність елементів творчості та новизни.

Тематика теоретичної частини ІЗ має носити проблемний характер, а практична значущість відповідати сучасному стану ринку фінансових послуг і перспективним напрямам його вдосконалення.

Перелік орієнтовних тем надається на початку вивчення дисципліни. Він є значно розширеним за кількістю відносно наявного контингенту студентів, які вивчають цю дисципліну, для створення можливості урізноманітнення тем для проведення досліджень.

Студент самостійно обирає тему та зміст роботи з обов'язковим її узгодженням із викладачем. За умов наявності додаткових обставин у виборі теми та її зв'язку із базою практики вона може бути запропонована студентом і узгоджена з викладачем (варіанти тем наведено далі).

Виконане ІЗ подається викладачу для перевірки у визначений термін. Оцінка ІЗ визначається викладачем під час індивідуальної співбесіди зі студентом. У процесі виконання ІЗ студент має ознайомитись з нормативними, навчальними та науковими джерелами з обраної теми, знати методику здійснення фінансово-економічних розрахунків, здійснити пошук необхідної первинної інформації фінансового та статистичного характеру. Водночас робота має носити творчий характер і бути спрямована на вирішення певної проблеми чи на доведення особистого погляду автора на вирішення проблеми, що розглядається в завданні.

Теоретичний матеріал наводиться студентом в узагальненому вигляді з обов'язковим посиланням на відповідні джерела з неодмінним подальшим критичним аналізом проблеми, обраної для дослідження.

Застосування сучасної методології полягає у пізнанні новітніх досягнень у технології дослідження теми роботи, використанні економічно-математичних методів і модерних інформаційних технологій для обґрунтування її основних положень.

ІЗ складається з: титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків (за необхідності).

Титульний аркуш оформлюється згідно з відповідним стандартом. Загальною назвою ІЗ є встановлене за тематикою завдання. Зміст містить найменування усіх розділів, пунктів та номери їхніх початкових сторінок.

У вступі подають актуальність, мету роботи, завдання, що ставить перед собою студент під час її виконання, об'єкт і предмет дослідження.

Основна частина ІЗ складається з двох розділів: теоретичного та практичного. У теоретичному розділі ІЗ розкривається фінансово-економічний зміст обраної теми, надається огляд наукових і навчально-методичних джерел, формулюються невирішені питання, висвітлюються існуючі проблеми, пропонуються та теоретично обґрунтовуються шляхи їхнього розв'язання або формулюються можливі гіпотези.

Практична частина складається з ситуаційного завдання, вирішення якого має супроводжуватися обґрунтованими висновками. У практичній частині студент має розв'язати наскрізне розрахункове завдання згідно з індивідуальним варіантом або провести певні розрахунки відповідно до обраної методики. Вихідні дані фінансово-економічних показників мають бути одержані із офіційних публічних джерел або під час проходження чергового терміну практики.

У висновках містяться результати проведених студентом досліджень, розроблені власні пропозиції та рекомендації.

Список використаної літератури складається із законодавчо-нормативних документів, наукової і навчально-методичної літератури, спеціальної літератури, періодичних видань (часописи, газети, сайти та ін.). Список додається за абеткою.

У додатках міститься фінансова звітність, статистичні та допоміжні дані, ілюстративний матеріал до виконаного дослідження.

Обсяг ІЗ 10 – 12 сторінок до списку літератури. ІЗ повинно містити такі складові частини: титульну сторінку; зміст; вступ (1 стор.); теоретичну частину (3 – 4 стор.); практичну частину (7 – 8 стор.); висновки (0,5 – 1 стор.); список літератури.

Приклад тематики ІЗ

Тематика може змінюватися відповідно до викликів та необхідності вирішення сучасних проблем розвитку ринку фінансових послуг.

1. Ефективність використання будь-якої фінансової послуги на прикладі діяльності Вашого підприємства-партнера (база практики) чи власного досвіду.
2. SWOT-аналіз рівня розвитку фінансових послуг на підприємстві (базі практики).
3. Відмінності фінансової послуги від інших видів обслуговування підприємства чи установи.
4. Роль фінансових послуг в активізації бізнесу, зокрема венчурного (можливо використання результатів діяльності підприємства з бази практики).
5. Роль фінансових послуг у збільшенні обсягу інвестицій.
6. Переваги і недоліки спеціалізації фінансових установ на ринку фінансових послуг.
7. Вплив кон'юнктури ринку фінансових послуг на рівень їхнього споживання підприємством (база практики).
8. Переваги сучасного фінансово-кредитного механізму іпотечного кредитування для клієнта.
9. Порівняльний аналіз депозитних пропозицій банків міста Харкова (або іншого міста) і визначення щодо вибору споживання фінансової послуги підприємством (база практики).

10. Ефективність використання платіжних карток споживачами-співробітниками конкретного підприємства.

11. Ефективність різних форм безготівкових розрахунків.

12. Порівняльний аналіз кредитних пропозицій банків України і визначитися щодо вибору кредитора.

13. Необхідність і можливість споживання послуги фінансового лізингу на конкретному підприємстві.

14. Схема взаємозв'язку факторингу з іншими видами фінансових послуг при його використання на підприємстві.

15. Особливості фінансування операцій з емісії цінних паперів на підприємстві.

16. Можливості і переваги операцій із спільного інвестування на ринку фінансових послуг.

17. Перспективи розвитку фінансових послуг зі страхування для окремого підприємства.

18. Вплив ліквідності та платоспроможності фінансових установ на рівень споживання фінансових послуг підприємств.

19. Особливості захисту прав споживачів фінансових послуг.

20. Система оцінювання відповідності стандартам якості надання фінансової послуги.

21. Опитування серед спеціалістів підприємства із визначення їх думки щодо рівня розвитку ринку фінансових послуг міста Харкова.

22. Аналіз використання міжнародних розрахункових систем на конкретному підприємстві.

23. Вигідність вкладення коштів у нерухомість за програмами молодіжного будівництва.

24. Перспективи використання операцій репо для підвищення фінансової стійкості підприємства.

25. Переваги використання операцій овердрафту на підприємстві.

26. Місце підприємства зі споживання ним фінансових послуг на ринку фінансових послуг.

27. Порівняння емісії цінних паперів підприємства та фінансової установи.

28. Особливості споживання фінансових послуг бюджетними установами.

29. Ефективність використання будь-якої фінансової послуги на прикладі діяльності Вашого підприємства-партнера (база практики), офіційної інформації чи власного досвіду.

30. Дослідження та систематизація передумов формування ринку фінансових послуг в Україні з 2000 року по теперішній час.

31. SWOT-аналіз рівня розвитку однієї із фінансових послуг в Україні і оцінити сценарії її розвитку.

32. Відмінності фінансової послуги від інших видів обслуговування.

33. Форми організації діяльності фінансових установ з надання фінансових послуг.

34. Етапи розвитку ринку фінансових послуг в Україні.

35. Особливості функціонування однієї із складових ринку фінансових послуг (за власним вибором).

36. Місце та роль ринку фінансових послуг у розподілі фінансових ресурсів у товарному виробництві.

37. Роль фінансових послуг в активізації малого бізнесу.

38. Роль фінансових послуг в активізації торгівлі.

39. Роль фінансових послуг у збільшенні обсягу реальних інвестицій.

40. Економіко-правове регулювання діяльності різних установ із надання фінансових послуг.

41. Склад суб'єктів ринку фінансових послуг та їхня класифікація за формою надання фінансових послуг та функціями, що вони виконують.

42. Загальна характеристика споживачів фінансових послуг.

43. Система взаємодії суб'єктів ринку фінансових послуг.

44. Порядок та умови за чинним законодавством створення, діяльності, реорганізації та ліквідації банків.

45. Порядок та умови за чинним законодавством створення, діяльності, реорганізації та ліквідації кредитних спілок.

46. Порядок та умови за чинним законодавством створення, діяльності, реорганізації та ліквідації страхових компаній.

47. Порядок та умови за чинним законодавством створення, діяльності, реорганізації та ліквідації інвестиційних фондів та компаній.

48. Умови ліцензування діяльності банків та страхових компаній.

49. Умови ліцензування діяльності банків та кредитних спілок.

50. Особливості об'єднання фінансових установ у фінансові групи.

51. Переваги та недоліки спеціалізації фінансових установ на ринку фінансових послуг.

52. Місце посередництва на ринку фінансових послуг.

53. Функції посередників на страховому ринку.

54. Функції посередників на ринку цінних паперів.

55. Аналіз використання міжнародних розрахункових систем у Харківському регіоні.

56. Вигідність вкладення коштів у нерухомість за програмами молодіжного будівництва.

57. Особливості використання поруки в Україні.

58. Умови надання фінансових послуг із недержавного пенсійного страхування у страхових компаніях із страхування життя та недержавних пенсійних фондах для споживача.

59. Перспективи використання банками операцій репо.

60. Риси операцій овердрафту на ринку фінансових послуг.

61. Фінансово-кредитний механізм управління майном фізичної особи.

62. Найкраща фінансова установа у будь-якій сфері діяльності.

63. Система стимулювання інтересу фізичних осіб на основі принципів маркетингу до споживання фінансової послуги.

64. Бізнес-план певної фінансової установи з розширення асортименту надання фінансових послуг.

65. Фінансово-кредитний механізм іпотечного кредитування в Україні.

66. Структурна схема взаємозв'язку пакета законів та нормативних актів в Україні з іпотечного кредитування.

67. Склад та структура інфраструктури ринку фінансових послуг.

68. Аналіз стану розвитку довірчих операцій в окремих банках за результатами фінансової звітності.

69. Фінансові послуги з довірчого управління активами на ринку нерухомості.

70. Зв'язок Закону Україні "Про кредитні спілки" та Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг".

71. Особливості лізингового кредитування в Україні.

72. Зв'язок Закону Україні "Про фінансовий лізинг" та Закону Україні "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг".

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота з теоретичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

індивідуальних консультацій (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни);

групових консультацій (розгляд типових прикладів, практика впровадження та використання нових методів та методик у виробничу практику).

Індивідуально-консультативна робота з практичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань, стосовно яких виникли запитання);

групових консультацій (розгляд практичних ситуацій, рольових ігор, що потребують колективного обговорення).

9. Методи навчання

Під час викладання дисципліни "Ринок фінансових послуг" для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари-дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання.

Міні-лекції передбачають викладання навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, здебільшого, як частина заняття дослідження. Після отримання лекційного матеріалу, зазвичай студентам пропонується робота в групах з метою поглиблення певних ключових питань лекції.

З навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" міні-лекції доцільно використовувати у процесі викладання тем:

Тема 1. Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці.

Тема 3. Державне регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд та захист прав споживачів фінансових послуг.

На початку проведення міні-лекції за вказаними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, що зафіксовані в плані лекцій, але викладаються вони стисло. Лекційне заняття, проведене у такий спосіб відтворення інформації, пробуджує у студента активність та увагу під час сприйняття

матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу у процесі відтворення інформації, яку студент отримав від викладача.

Типовий кейс – це розгляд реальної фінансово-економічної проблеми чи ситуації, що може виникнути в керівника або фінансового менеджера на підприємстві чи в фінансовій установі. У стислій формі кейс подає основні деталі ситуації та ілюструє їхню розмитість і складність. Кейс-метод має багато спільного з обговоренням статей, ситуативними вправами з публічною фінансовою звітністю, діловими іграми. Центр уваги переміщується на розвиток навичок з аналізу й ухвалення рішень за *темою 8* "Взаємовідносини фінансових установ і клієнтів із кредитного обслуговування, оцінка кредитних ризиків".

Семінар-дискусії передбачають обмін думками та поглядами студентів щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють уміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів. Найбільший ефект може бути досягнутий, якщо на практичне заняття буде запрошений фахівець-практик із питання, що винесено на обговорення. Цей метод активізації застосовується з питань, що носять проблемний характер. З навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" семінар-дискусію доцільно використовувати за *темою 1.* "Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці", *темою 3.* "Державне регулювання ринків фінансових послуг", "Пруденційний нагляд та захист прав споживачів фінансових послуг" та *темою 4.* "Фінансовий моніторинг та запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму".

Ділова гра – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій. Її можна визначити як імітацію господарської або іншої діяльності підприємства чи фінансової установи на ринку фінансових послуг. Основна відмінність ділових ігор від інших методів полягає в тому, що в них на наявному матеріалі та фінансовій звітності послідовно створюваних і розв'язуваних спеціальними зусиллями учасників гри ситуацій, відтворюються моделі професійної фінансової діяльності.

У діловій грі господарські або фінансово-економічні ситуації вивчаються студентами у динаміці: ухвалене рішення впливає на об'єкт, змінює його стан, відомі наслідки ухваленого рішення (нова ситуація), створюється послідовний ланцюг рішень у фінансово-економічній сфері.

Крім того, ділова гра визначає розуміння моделі дій фахівця з фінансів у конкретній ситуації. Беручи участь у ділових іграх, студенти набувають не тільки професійних, але й ділових навичок: уміння адаптуватись у групі, розуміти цілі та інтереси інших учасників гри, ухвалювати самостійні та колективні рішення.

Темою ділової гри можуть бути різні частини навчальної дисципліни, що потребують від аудиторії як пізнання економічних процесів (господарських, фінансово-економічних ситуацій), так і моделей поведінки фахівців із фінансів. З навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" ділову гру доцільно використати під час проведення практичного заняття за *темою 17* "Фінансові послуги у сфері страхування і накопичувального пенсійного забезпечення" за завданням "Вибір стратегій із НПЗ".

Ділові ігри застосовуються для навчання магістрів із метою розвитку навичок та вмінь із практичного використання теоретичних знань у процесі виконання службових обов'язків, тобто в практичній діяльності.

Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій відрізняється від традиційних занять тим, що в його основі лежить аналіз ситуації із виявленням реальної фінансово-економічної проблеми, що може не мати однозначного вирішення.

Окремі приклади застосування цих засобів активізації навчального процесу в розрізі опрацювання теоретичних знань на практичних заняттях було наведено в табл. 5.1 та табл. 6.1.

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, що згідно із програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється

сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту складати іспит – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль із даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

захист ІЗ;

проведення поточного тестування;

проведення письмової контрольної роботи.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену. ***Семестрові екзамени*** – форма оцінювання підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Порядок поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення лекційних і практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної, зокрема розрахункової роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) активність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни (на лекції – відповідь на запитання, на практичному занятті – огляд новин на ринках фінансових послуг України та світу);

2) виконання письмових контрольних робіт на практичних та лекційних заняттях;

3) виконання ІЗ;

4) іспит.

Оцінювання навчальних досягнень студентів за всіма видами навчальних робіт проводиться за **поточним** (письмова форма) та **підсумковим** контролем (письмова форма).

Поточний контроль включає контрольні завдання на лекційних заняттях (теоретичне питання та тестові завдання), на практичних заняттях (завдання), виконання ІЗ.

Оцінювання активності студента на лекції передбачає надання відповіді на питання лектора. У разі правильної усної відповіді студент отримує 1 бал, у іншому випадку – ні. На практичному занятті передбачено огляд новин на ринках фінансових послуг України та світу. У разі короткого оголошення актуальних новин студент отримує 1 бал, у іншому випадку – ні.

Кількість балів, яку може отримати студент за результатами письмової контрольної роботи на лекції складає 20 балів, з них 8 балів – теоретичне питання, 12 балів – тестові завдання.

Критерії оцінювання письмової контрольної роботи на лекції (теоретичне питання) наведено в табл. 10.1.

Таблиця 10.1

Критерії оцінювання письмової контрольної роботи на лекції (теоретичні питання)

Кількість балів, що отримує студент за виконання завдання	Відповідність вирішення завдання зазначеному опису
0	Завдання не виконане або виконане концептуально неправильно
2	Початково приступив до виконання завдання
4	Завдання виконане задовільно, містить мінімальні поверхові знання матеріалу
6	Завдання виконане добре, містить ґрунтовні знання матеріалу
8	Завдання виконане відмінно, містить ґрунтовні знання та має творчій характер

Критерії оцінювання письмової контрольної роботи на лекції (тестові завдання) наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Критерії оцінювання письмової контрольної роботи на лекції (тестові завдання)

Кількість тестів	Бал за кожну правильну відповідь
12	1

Критерії оцінювання письмової контрольної роботи на практичному занятті (завдання) залежно від кількості завдань проводиться за 6–ти бальною шкалою (1 задача):

0 – 1 – завдання не виконано, наведено початкові розрахунки;

2 – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

3 – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

4 – 5 – завдання виконано повністю та вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

6 – 7 – завдання виконано правильно, вчасно та без зауважень.

Робочою програмою передбачено виконання ІЗ, оцінювання якого наведено в табл. 10.3.

Таблиця 10.3

Оцінювання ІЗ

Підготовка роботи у визначений термін				Разом
Актуальність, вступ, висновки	Розділ 1	Розділ 2	Оформлення	
0 – 2 бали	0 – 3 бали	0 –3 бали	0 –2 бали	0 – 10 балів

Індивідуальне завдання оцінюється за такими критеріями:

1) самостійність виконання;

2) логічність та послідовність викладення матеріалу;

3) повнота розкриття теми з посиланням на останні досягнення фінансової науки в цьому напрямі (проблемної ситуації чи практичного завдання);

4) обґрунтованість висновків;

5) використання статистичної інформації, фінансової звітності та додаткових джерел;

6) наявність конкретних пропозицій;

7) якість оформлення.

Найвищий бал ставиться лише за умови повної відповідності виконаного завдання до усіх зазначених критеріїв.

Захист ІЗ проходить під час презентації отриманих студентом результатів та відповіді на запитання. Оцінюється в 2 бали.

Студент **не допускається** до складання іспиту, якщо кількість балів, одержаних за результати навчання під час поточного контролю, відповідно до змістового модуля впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

Після екзаменаційної сесії декан видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У визначені терміни студент добирає залікові бали.

Порядок підсумкового оцінювання знань студентів

Семестровий контроль у формі іспиту проводиться письмо. Максимальна кількість балів становить 40 балів.

На іспит виносяться ключові питання, типові і комплексні задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час вирішення практичних завдань.

Екзаменаційне завдання виконується письмово. Відведений час на виконання – 120 хвилин.

Під час виконання роботи не дозволяється користуватися будь-якими джерелами.

Для розрахункових процедур дозволено використання виключно калькулятора. Рекомендується використовувати калькулятори з розширеними функціями.

Зразок екзаменаційного білету

Форма № Н-5.05

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

_____

(повне найменування вищого навчального закладу)

Освітній ступінь – магістр_____

Спеціальність – 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"

Семестр – 1___

(назва)

Навчальна дисципліна – "Ринок фінансових послуг"

Екзаменаційний білет

Контрольно-тестове завдання. Чим прямий лізинг відрізняється від непрямого?

Ситуаційне завдання. Відповідно до Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" клієнт фінансової установи має право на інформацію щодо переліку керівників фінансової установи; послуг, що надається фінансовою установою; тарифів фінансових послуг? Яка інформація найбільше впливає на рішення щодо споживання фінансової послуги і чи достатньо її для цього?

Завдання 1. Кондитерська фабрика "АВК" регулярно постачає 20 магазинів своєю продукцією на умовах товарного кредитування. Термін платежу складає 30 днів. Оборот за місяць одного магазину дорівнює 40 тис. грн. Фабрика уклала з банком "Індекс" договір факторингу. Обсяг фінансування складає 90 % дебіторської заборгованості з позичковим процентом 21 % річних. Комісійні банка-фактора становлять 0,5 % від обороту. Як зміняться річні витрати постачальника – кондитерської фабрики "АВК" за факторингом, якщо позичковий процент зменшиться на 3 п. п., обсяг продажів в кредит збільшиться на 10 %?

Завдання 2. Підприємству "МТС" надано кредит на чотири роки. Сума кредитування становила 152 тис. грн. Ставка кредитування – 17 % річних. Через рік підприємство додатково отримало кредит на три роки на суму в три рази більшу, але під 18,5 % річних. Визначте суму, яку необхідно повернути підприємству банку разом із процентами за кредит через чотири роки.

Завдання 3. Визначте фінансові показники компанії А після поглинання нею компанії Б і дайте оцінку ефективності проведеної угоди для акціонерів компаній А і Б (за умови, що дивіденди за акціями не виплачуються), якщо мінове співвідношення у процесі поглинання становить 1:4, а ціна акцій нової компанії складе 200 грн за одну акцію.

Показники діяльності компаній А і Б до поглинання такі (табл. 10.3).

Таблиця 10.3

Значення показників компаній А і Б до поглинання

Компанія	Виручка за рік, тис. грн	Загальна величина витрат, тис. грн	Кількість акцій, тис. шт.	Мультиплікатор P/S
А	600	150	6	5
Б	300	100	2	2

Затверджено на засіданні кафедри управління фінансовими послугами.
Протокол № ___ від _____

Завідувач кафедри _____
Екзаменатор _____

Екзаменаційний білет складається з п'яти завдань: контрольно-тестового, ситуаційного, трьох практичних завдань, останні вимагають обов'язкове проведення розрахунків. Для одержання нижнього рівня залікової оцінки (25 балів) обов'язковим є повне або часткове вирішення чотирьох завдань, що відповідають вимогам до навчальних дисциплін.

Кожне із практичних завдань оцінюється за 10 бальною системою, інші – за 5 бальною системою.

Всі оцінки додаються та розраховується загальна сума балів (табл. 10.4).

Таблиця 10.4

Критерії оцінювання знань студентів за відповіді на запитання та завдання іспиту з навчальної дисципліни

Бал	Контрольно-тестове питання	Ситуаційне завдання	Практичне завдання
1	2	3	4
1	Почав відтворення навчального матеріалу	Почав виконання завдання з пошуку відповіді на завдання без аргументації	Розпізнав і навів найпростіші початкові формули без будь-яких розрахунків
2	Розв'язав завдання за вірним алгоритмом	Виконав майже вірно всі частини завдання, але без пояснень	Почав розрахунки за наведеними формулами не в повному обсязі або з помилками
3	Розв'язав завдання за вірним алгоритмом без помилок з поясненнями	Виконав вірно всі частини завдання з частковими поясненнями	Виконав вірно будь-які дві дії за правильним алгоритмом
4	Розв'язав завдання за вірним алгоритмом без помилок з повними поясненнями з наведенням альтернативних рішень	Виконав вірно всі частини завдання з повними поясненнями і обґрунтуванням висновків	Виконав вірно будь-які три дії за правильним алгоритмом
5	Розв'язав завдання за вірним алгоритмом без помилок з повними поясненнями з наведенням альтернативних рішень, виявив раціональність у виборі способу відповіді	Виконав вірно всі частини завдання з повними поясненнями й обґрунтуванням висновків і прикладами з власної практики	Виконав вірно будь-які три дії за правильним алгоритмом і надав часткові пояснення

Закінчення табл. 10.4

1	2	3	4
6	–	–	Виконав усі дії за правильним алгоритмом, але з помилками і надав часткові пояснення
7	–	–	Виконав вірно всі дії за правильним алгоритмом і надав часткові пояснення
8	–	–	Виконав вірно всі дії за правильним алгоритмом і надав повні пояснення
9	–	–	Виконав вірно всі дії за правильним алгоритмом і надав повні пояснення, запропонував альтернативні алгоритми
10	–	–	Виконав вірно всі дії за правильним алгоритмом і надав повні пояснення, запропонував альтернативні алгоритми, виявив варіативність мислення і ґрунтовність пояснень через зв'язок з іншими дисциплінами

Результат семестрового іспиту оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого ухвалюються рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в додатку Б (технологічна карта (робочий план)).

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.1.

Таблиця 11.1

Розподіл балів, які отримують студенти за темами

Поточне тестування та самостійна робота																	Екзамен	Сума
Змістовий модуль1						Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 2 – Змістовий модуль 3						
T_1	T_2	T_3	T_4	T_5	T_6	T_7	T_8	T_9	T_{10}	T_{11}	T_{12}	T_{13}	T_{14}	T_{15}	T_{16}	T_{17}	40	100
4,3	4,3	5,2	4,2	3,2	3,2	3,2	3,3	3,8	3,5	3,4	3,4	2,9	3,9	2,9	2,9	2,4		
Сума 60																		

T_1, T_2 ... T_{17} – теми змістових модулів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.2).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 11.2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	Задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	Незадовільно	Не зараховано
1 – 34	F		

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Адамик Б. П. Банківські електронні послуги : навч. посіб. / Б. П. Адамик. – Тернопіль : Карт-Бланш, 2005. – 94 с.

2. Внукова Н. М. Ринок фінансових послуг : навч.-метод. посіб. / Н. М. Внукова, В. І. Грачов, Н. В. Кузьминчук. – Харків : ІНЖЕК, 2004. – 276 с.

3. Внукова Н. М. Ринок фінансових послуг : підручник / Н. М. Внукова, С. А. Ачкасова. – Електронне мультимедійне інтерактивне вид. комбінованого використ. (249 Мб). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – Назва з тит. екрана. – [укр]. – ISBN 978-966-676-642-0.

4. Внукова Н. М. Фінансовий моніторинг : навч. посіб. / Н. М. Внукова, Ж. О. Андрійченко. – Мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. (80 Мб). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – Назва з тит. екрана. – ISBN 987-966-676-665-9.

5. Внукова Н. М. Фінансовий моніторинг : навч. посіб. / Н. М. Внукова, Ж. О. Андрійченко. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. – 204 с.

6. Кравченко Ю. Я. Ринок цінних паперів : навч. посіб. / Ю. Я. Кравченко. – Київ : Дакор, КНТ, 2008. – 664 с.

7. Ліцензійні умови провадження діяльності із залучення грошових коштів установників управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю : Наказ Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 24.06.2004 р. № 1225 / Міністерство юстиції України. – 2004. – С. 22–29.

8. Науменкова С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / С. В. Науменкова, С. В. Міщенкова. – Київ : Нова книга, 2009. – 134 с.

9. Основи діяльності кредитних спілок: Методологія, нормативна документація, операційні стандарти. – Київ : НАКСУ, 2003. – 151 с.

10. Пасічник В. Г. Ринок цінних паперів : навч. посіб. / В. Г. Пасічник, О. В. Акіліна. – Київ : ЦУЛ, 2008. – 239 с.

11. Перелік внутрішніх положень кредитної спілки : Розпорядження Держфінпослуг від 11.11.2003 р. № 116 // Україна business. – 2003. – № 53. – Інформаційно-аналітичний блок. – С. 1–2.

12. Положение о порядке эмиссии платежных карточек и осуществлении операций с их применением: Постановление Правления Нацио-

нального банка Украины от 27.08.2001 г. № 367 // Бухгалтерия. – 2003. – № 19. – С. 26–36.

13. Про банки і банківську діяльність : Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р. // Урядовий кур'єр. – 2001. – № 8. – С. 5–11.

14. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України № 851-IV від 22.05.2003 р. // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 119. – С. 1–6.

15. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом або фінансуванню тероризму : Закон України № 1702-VII від 14.10.2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 50–51. – С. 32–50.

16. Про заставу : Закон України № 2654-XII 02.10.1992 р. // Закони України. – У 12 т. – Т. 4. – С. 55–70.

17. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати : Закон України № 979-IV від 19.06.2003 р. // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 154. – С. 1–12.

18. Про кредитні спілки : Закон України № 2908-III від 20.12.2001 р. // Налоги и бухгалтерский учет. – 2002. – № 9. – С. 3–14.

19. Про організацію формування та обігу кредитних історій : Закон України № 2704-IV від 23.06.2005 р. // Урядовий кур'єр. – 2005. – № 147. – № 29. – С. 1–5.

20. Про платіжні системи та переказ грошових коштів в Україні : Закон України № 2346-III від 05.04.2001 р. // Урядовий кур'єр. – 2001. – № 84. – С. 6–10.

21. Про систему валютного регулювання і валютного контролю : Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. № 15-93 (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 17. – С. 184.

22. Про систему захисту електронної інформації до системи масових електронних платежів населення за товари та послуги в Україні : Положення Національного банку України від 30.12.1996 р. № 353 // Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. – 1997. – № 1. – С. 65.

23. Про страхування : Закон України № 85/96-ВР від 07.03.1996 р. (зі змінами та доповненнями) // Урядовий кур'єр. – 2001. – 17 листопада. – С. 8–21.

24. Про фінансовий лізинг : Закон України № 1381-IV від 11.12.2003 р. // Урядовий кур'єр. – 2004. – № 8. – С. 10.

25. Рекомендації парламентських слухань "Фінанси і банківська діяльність: сучасний стан та перспективи розвитку" : Постанова Верховної Ради України від 15.05.2003 року № 781-IV // Голос України. – 2003. – № 101. – С. 10.

26. Ринок фінансових послуг : навч.-метод. комплекс / В. П. Унинець-Ходаківська, Н. М. Внукова, О. І. Костюкевич та ін. – Ірпінь : НУДПСУ, 2010. – 258 с.

27. Ринок фінансових послуг : підручник / за заг. ред. к. е. н., доц. В. П. Унинець-Ходаківської. – Київ : Кондор, 2009. – 481 с.

28. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / М. А. Коваленко, Л. М. Радванська, Н. В. Лобанова та ін. – Херсон : Олді-плюс, 2010. – 636 с.

29. Сич Є. М. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / Є. М. Сич, В. П. Ільчук, Н. І. Гавриленко. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 427 с.

30. Страхування: теорія та практика : навч. посіб. / за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Внукової Н. М. – 2-ге вид. – Харків : Бурун Книга, 2009. – 656 с.

31. Унинець-Ходаківська В. П. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / В. П. Унинець-Ходаківська, О. І. Костюкевич, О. А. Лятамбор. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.

32. Унинець-Ходаківська В. П. Ринок фінансових послуг : підручник / В. П. Унинець-Ходаківська, О. Л. Вихор, О. А. Лятамбор. – Київ : Кондор, 2009. – 484 с.

33. Цивільний Кодекс України / уклад. О. Руденок. – Харків : Фактор, 2003. – 472 с.

12.2. Додаткова

34. Агурбаш Н. Г. Лизинг и его перспективы в регулировании развития малых предприятий / Н. Г Агурбаш // Управление риском. – 2005. – № 3. – С. 31–36.

35. Боровой С. Факторинг как современное решение финансовых проблем / С. Боровой // Финансовая консультация. – 2002. – № 10. – С. 4–7.

36. Ватаманюк З. Небанківські фінансові інститути в перехідних економічних системах / З. Ватаманюк, О. Дорош // Фінанси України. – 2003. – № 8. – С. 77–87.

37. Версаль Н. І. Фінансове посередництво в Україні на теоретичному та практичному рівні / Н. І. Версаль // Фінанси України. – 2005. – № 9. – С. 99–109.

38. Внукова Н. М. Організаційне забезпечення розвитку системи фінансового моніторингу / Н. М. Внукова // Сучасні проблеми фінансового моніторингу : збірник матеріалів Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції (2 червня 2011 р.). – Харків : ХНЕУ ; АдвА, 2011. – С. 7–11.

39. Внукова Н. М. Організація недержавного пенсійного забезпечення : SWOT-аналіз та рекомендації для працівників вищої школи / Н. М. Внукова // Пенсійна реформа в Україні: роль фінансових консультантів : матеріали ІІ Всеукраїнського форуму. – Ірпінь : НУДПС України, 2012. – С. 46–50.

40. Внукова Н. М. Проблеми та перспективи розвитку фінансового моніторингу в банківській системі України / Н. М. Внукова // Актуальні питання права, економіки та управління : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 10 – 11 лютого 2017 р.) / ГО "Інститут інноваційної освіти" ; Науково-учбовий центр прикладної інформатики НАН України. У 2-х ч. – Ч. 1. – Київ : ГО "Інститут інноваційної освіти", 2017. – С. 105–109.

41. Внукова Н. М. Реалізація умов ноосфери України майбутнього через посилення євроінтеграційних процесів на фінансовому ринку / Н. М. Внукова // Громадянське суспільство і формування нової парадигми соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації : збірник матеріалів Х Племуму Правління Спілки економістів України та Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред. акад. АЕН України, проф. В. В. Оскольського. – Київ, 2015. – С. 35–41.

42. Внукова Н. М. Ризики факторингу та способи їх страхування / Н. М. Внукова // Фінансовий ринок України. – 2010. – № 3 (77). – С. 15–18.

43. Внукова Н. М. Управління розвитком платіжних інструментів в банку / Н. М. Внукова, Т. В. Костюкова // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. – 2009. – № 1. – С. 52–58.

44. Внукова Н. М. Фахове забезпечення розвитку системи фінансового моніторингу за новими міжнародними стандартами / Н. М. Внукова. Сучасні проблеми фінансового моніторингу : збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 8 – 9 грудня 2016 р.). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, ТО "Ексклюзив", 2016. – С. 7–12.

45. Внукова Н. М. Чи є можливості розвитку фінансового лізингу в Україні? / Н. М. Внукова // Лізинг в Україні : інформаційно-аналітичний бюлетень. – 2006. – № 2. – С. 17–19.

46. Гончаренко В. В. Кредитні спілки і кооперативні банки та особливості їх розвитку в Україні / В. В. Гончаренко // Вісник Національного банку України . – 2005. – № 1. – С. 47–50.

47. Гончаренко В. Кредитні спілки як фінансові кооперативи / В. Гончаренко // Финансові послуги. – 2002. – № 1–2. – С. 13–19.

48. Данчак Л. І. Сучасний стан і проблеми законодавчо нормативного регулювання фінансування та формування вітчизняного житлового фонду / Л. І. Данчак // Вісник ІЕПД НАН України. – 2011. – № 2. – С. 25–33.

49. Євтух О. Т. Методологічні засади оцінки позичальника при житловому іпотечному кредитуванні / О. Т. Євтухов // Актуальні проблеми економіки. – 2001. – № 11–12. – С. 36–43.

50. Іванов М. Розвиток та вдосконалення ринку лізингових відносин в Україні / М. Іванов // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2004. – № 3. – С. 259–262.

51. Конторщикова О. Факторингові послуги як інструмент управління дебіторською заборгованістю / О. Конторщикова // Економіка. Фінанси. Право. – 2002. – № 9. – С. 11–12.

52. Коцовська Р. Кредитна спілка – ефективна кооперативна установа парабанківської системи / Р. Коцовська // Регіональна економіка. – 2003. – № 2. – С. 154–158.

53. Кузьмінський Ю. Факторинг – гарантія своєчасного надходження експортної виручки / Ю. Кузьмінський // Бізнес. Бухгалтерія. – 2002. – № 4/2. – С. 69–73.

54. Лютий І. О. Депозитний ринок в інвестиційній політиці економічного зростання / І. О. Лютий // Фінанси України. – 2002. – № 5. – С. 5–9.

55. Місяць Н. О. Валютне регулювання поточних торговельних операцій в Україні / Н. О. Місяць // Сталий розвиток економіки. – 2010. – № 3. – С. 73–78.

56. Міхаліна І. Г. Актуальні проблеми розвитку лізингу в Україні / І. Г. Міхаліна // Статистика Украины. – 2005. – № 3. – С. 31–36.

57. Науменко В. І. Валютні операції на умовах "спот": порядок здійснення та особливості бухгалтерського обліку / В. І. Науменко // Вісник Національного банку України. – 2010. – № 7. – С. 56–60.

58. Околіта Л. Операції з використанням платіжних карток НСМЕП / Л. Околіта // Вісник Національного банку України. – 2003. – № 3. – С. 66–68.

59. Полторак Н. И. Особенности развития рынка факторинговых операций в Украине / Н. И. Полторак, Ю. Л. Бережная // Бизнес Информ. – 2007. – № 7. – С. 65–68.

60. Попова С. Н. Правовое регулирование факторинга в условиях кризиса неплатежей / С. Н. Попова, С. Н. Сердечная // Бизнес-информ. – 2010. – № 3. – С. 69–74.

61. Пятанова В. Современные аспекты международного факторинга / В. Пятанова // Финансовая консультация. – 2002. – № 10. – С. 7–14.

62. Романенко Л. Ф. Ринок новітніх банківських технологій в Україні / Л. Ф. Романенко // Фінанси України. – 2003. – № 5. – С. 99–105.

63. Свердел М. О. Небанківські фінансові установи на фінансовому ринку України / М. О. Свердел // Фінанси України. – 2003. – № 2. – С. 145–147.

64. Сідак О. Кредитний ризик та формування банківських резервів в умовах фінансової кризи / О. Сідак // Фінансовий ринок України. – 2010. – № 5. – С. 6–7.

65. Слобода Л. Я. Вдосконалення методів регулювання рівня кредитних ризиків у банківському менеджменті / Л. Я. Слобода, Ю. М. Салюта // Регіональна економіка. – 2009. – № 4. – С. 134–140.

66. Трофімов О. Лізингова форма фінансування / О. Трофімов // Фінансовий ринок України. – 2005. – № 1. – С. 2–4.

67. Хорошко В. Факторинг и уступка права требования / В. Хорошко // Налоги и бухгалтерский учет. – 2003. – № 7. – С. 40–43.

68. Шимін В. Методика обліку та контролю операцій в системі Western Union / В. Шимін // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 4. – С. 31–37.

69. Штепо Н. А. Особенности факторинговых операций в банках / Н. А. Штепо // Вісник НАПКС. – 2010. – № 5. – С. 11–14.

12.3. Інформаційні ресурси

70. Аналітичний портал "Мій інвестиційний портфель". – Режим доступу : http://www.investportfel.com.

71. Валютна біржа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.npblog.com.ua/index.php/ekonomika/valjutna-birzha/druk.html.

72. Валютні операції. Котирування валют [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.refine.org.ua/print.php?rid=858&page=1.

73. Законодавство України щодо фінансового моніторингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi.

74. Інтернет-журнал зі страхування. – Режим доступу : http://www.forINSURER.com.

75. Інформаційний портал "Все про ломбарди України". – Режим доступу : http://lombard.org.ua.

76. Інформаційний портал Всеукраїнської Асоціації ломбардів. – Режим доступу : http://lombard.org.ua.

77. Інформаційний портал Національної асоціації кредитних спілок України. – Режим доступу : http://www.unascu.org.ua.

78. Інформаційний портал "Україна Лізинг". – Режим доступу : http://www.ukrleasing.info.

79. Інформаційний портал інвестиційних фондів групи "УНІВЕР". – Режим доступу : http://univer.ua/ru/investfunds.

80. Інформаційний портал інфестиційно-будівельних проектів. – Режим доступу : http://www.kya.kiev.ua/projects.

81. Інформаційний портал новин бізнесу та фінансів. – Режим доступу : http://www.ricardo.com.ua.

82. Інформаційний портал про особисті інвестиції та фінанси. – Режим доступу : http://investfunds.ua.

83. Інформаційно-аналітичний портал "Лізинг в Україні". – Режим доступу : http://leasinginukraine.com.

84. Інформаційно-аналітичний портал. – Режим доступу : http://insurancetop.com.

85. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://merega.kiev.ua/menu/kved.php.

86. Козак Ю. Г. Валютні форвардні операції [Електронний ресурс] / Ю. Г. Козак. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/13900520/ekonomika/ugodi.

87. Концепція запровадження нагляду (оверсайта) за платіжними системами в Україні [Електронний ресурс] : Постанова Національного банку України від 15.09.2010 р. № 426-22. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua.

88. Концепція запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами в Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.dfp.gov.ua/197.html?&.

89. Концепція захисту прав споживачів небанківських фінансових послуг в Україні [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.09.2009 р. № 1026-р. – Режим доступу : http://www.dfp.gov.ua/1155.html.

90. Ломбардний бізнес та його проблеми в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ufin.com.ua/analit_mat/gkr/033.htm.

91. Методика розрахунку вартості чистих активів фондів операцій з нерухомістю [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.07.2009 р. № 893. – Режим доступу : http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1164.888.0.

92. Методичні рекомендації щодо реорганізації кредитних спілок шляхом приєднання [Електронний ресурс] : Розпорядження Держфінпослуг від 07.07.2005 р. № 4298. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4298486-05.

93. Міжнародні валютно-фінансові операції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.refine.org.ua/pageid-4898-1.html.

94. Офіційний Веб-сайт Ліги страхових організацій України. – Режим доступу : http://www.uainsur.com.

95. Офіційний Веб-сайт Національної асоціації недержавних пенсійних фондів та адміністраторів недержавних пенсійних фондів. – Режим доступу : http://www.napfa.ukrnet.biz.

96. Офіційний Веб-сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу : http://www.nssmc.gov.ua.

97. Офіційний Веб-сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. – Режим доступу : http://www.nfp.gov.ua.

98. Офіційний Веб-сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу. – Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/analituaib/analit_npf.html.

99. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. – Режим доступу : http://www.sdfm.gov.ua.

100. Офіційний сайт Українського об'єднання лізингодавців. – Режим доступу : http://www.leasing.org.ua.

101. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу. – Режим доступу : http://www.uaib.com.ua.

102. Офіційні Веб-сайти компаній з управління активами та інвестиційних компаній. – Режим доступу : http://www.prostobank.ua/spravochniki/kua.

103. Офіційні Веб-сайти кредитних спілок. – Режим доступу : http://organizations.finance.ua/ua/~/ua/credit_unions.

104. Офіційні Веб-сайти лізингових компаній. – Режим доступу : http://investing.org.ua/ru/default/261.

105. Перша фондова торгівельна система [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pfts.com.

106. Петрашко Л. П. Валютні ринки та валютні операції [Електронний ресурс] / Л. П. Петрашко. – Режим доступу : http://studentbooks.com.ua/content/view/883/54/1/0.

107. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 03.12.2003 р. № 516. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03.

108. Правила Національної системи масових електронних платежів [Електронний ресурс] : Постанова Національного банку України від 10.12.2004 р. № 620. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0025-05.

109. Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [Електронний ресурс] : Інструкція Національного банку України від 21.01.2004 р. № 22. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04.

110. Про валюту і валютні операції [Електронний ресурс] : Закон України № 2473-VIII від 21.06.2018. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19.

111. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень [Електронний ресурс] : Закон України № 3795-17 від 22.09.2011 р. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1255-15.

112. Про затвердження змін до Ліцензійних умов провадження діяльності із залучення коштів установників управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/обо здійснення операцій з нерухомістю [Електронний ресурс] : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 03.06.2010 р. № 454. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0454-10/print1410515213875485.

113. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з похідними фінансовими інструментами в банках України [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 31.08.2007 р. № 309. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1104-07.

114. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 21.01.2004 р. № 22. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua.

115. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 27.12.2007 р. № 481. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG6032.html.

116. Про затвердження Ліцензійних умов провадження діяльності із залучення коштів установників управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю [Електронний ресурс] : Розпорядження Держаної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 24.06.2004 р. № 1225. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0927-04/print1410515213875485.

117. Про затвердження Методики розрахунку вартості чистих активів фондів операцій з нерухомістю [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.07.2009 р. № 893. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.

118. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 30.06.2016 р. № 351. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12.

119. Про затвердження Положення про державну експертизу в сфері криптографічного захисту інформації : Затверджено наказом Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації від 23.06.2008 р. № 100 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0651-08.

120. Про затвердження Положення про порядок емісії платіжних карт і здійснення операцій з їх застосуванням [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 19.04.2005 р. № 137. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0543-05.

121. Про затвердження Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами [Електронний ресурс] : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 26.04.2005 р. № 3981. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0565-05.

122. Про затвердження Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок [Електронний ресурс] : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг від 16.01.2004 р. № 7. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0148-04.

123. Про затвердження Правил бухгалтерського обліку операцій із використанням платіжних карток у банках Україні [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua.

124. Про затвердження Примірних правил фонду фінансування будівництва [Електронний ресурс] : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 30.11.2006 р. № 6473. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.

125. Про захист прав споживачів [Електронний ресурс] : Закон України № 1023-XII від 12.05.1991 р. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1023-12.

126. Про заходи щодо забезпечення погашення кредитів [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 03.06.2009 р. № 328. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/-l_doc2.nsf-/link1/pb 09027.html.

127. Про здійснення банками фінансового моніторингу [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 14.05.2003 р. № 189. – Режим доступу : http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws.

128. Про інститути спільного інвестування [Електронний ресурс] : Закон України від 15.03.2001 р. № 2299-III. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2299-14.

129. Про іпотеку [Електронний ресурс] : Закон України № 898-IV від 5.06.2003 р. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.

130. Про міжнародний факторинг [Електронний ресурс] : Конвенція УНІДРУА від 28.05.1988 р. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_210.

131. Про Національний банк України [Електронний ресурс] : Закон України № 679-XIУ від 20.05.2000 р. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14.

132. Про недержавне пенсійне забезпечення [Електронний ресурс] : Закон України № 1057-IV від 09.07.2003 р. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15.

133. Про окремі питання діяльності банків [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 26.11.2010 р. № 514. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0413500-08.

134. Про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 19.04.2005 р. № 137. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0543-05.

135. Про порядок здійснення криптографічного захисту інформації в Україні [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 22.05.1998 р. № 505/98. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/505/98.

136. Про порядок та умови торгівлі іноземною валютою : Положення Національного банку України від 10.08.2005 р. № 281 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0950-05.

137. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс] : Закон України № 4452-VI від 23.02.2012 р. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4452-17.

138. Про схвалення Концепції запровадження пруденційного нагляду за діяльністю професійних учасників фондового ринку [Електронний ресурс] : Розпорядження Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України від 24.04.2012 р. № 553. – Режим доступу : http://www.licasoft.com.ua/index.php/component/lica/?href=0&view=text&base=1&id=659396&menu=824279.

139. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс] : Закон України № 2664–III від 12.07.2001 р. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14.

140. Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю [Електронний ресурс] : Закон України № 978-IV від 19.06.2003 р. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.

141. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України № 3480-IV від 23.02.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15.

142. Риск в финансах, страховании, банковском деле [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.anov.narod.ru.

143. Сорок рекомендацій FATF [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nalogi.net/kriminal_prew.htm?id=89.

144. Страховой форум: Вся информация о страховании. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.ins-forum.ru.

145. Страхування України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstrahovanie.com.ua.

146. Форвард – Forward, форвардный контракт [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://forexaw.com/46/l651.htm.

147. Ф'ючерси й ф'ючерсні валютні операції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mir-ekspertiz.info/287.htm.

12.4. Методичне забезпечення

148. Методичні рекомендації для виконання курсової роботи з дисципліни "Ринок фінансових послуг" для студентів спеціальності "Фінанси і кредит" всіх форм навчання / уклад. Н. М. Внукова, А. О. Дубовик, О. Є. Бажанов та ін. – Харків : ХНЕУ, 2011. – 33 с.

149. Методичні рекомендації до виконання практичної роботи "Факторинг" з курсу "Ринок фінансових послуг" для студентів спеціальності 8.050104 усіх форм навчання / уклад. Н. М. Внукова. – Харків : ХНЕУ, 2005. – 16 с.

150. Методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" для студентів спеціальності 8.03050801 "Фінанси і кредит" всіх форм навчання / уклад. Н. М. Внукова, С. А. Ачкасова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 60 с.

151. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг" для студентів спеціальності "Фінанси і кредит" усіх форм навчання / уклад. Н. М. Внукова, А. О. Дубовик. – Харків : ХНЕУ, 2011. – 64 с.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Предметні компетентності, якими мають володіти випускники спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" освітнього ступеня "магістр" після вивчення навчальної дисципліни "Ринок фінансових послуг"

Складові компетентності, що формуються в рамках теми	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Основні організаційно-економічні засади регулювання і контролю діяльності фінансових установ в Україні				
Тема 1. Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці				
Здатність визначати сутність фінансових послуг, їхню роль в економіці та класифікацію фінансових послуг за різними критеріями, аналізувати і порівнювати умови надання фінансових послуг відповідно до вимог законодавства	Сутність та класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг за формою, за функціями	Порівнювати на реальному прикладі різних видів і типів договорів різних фінансових послуг їхня відповідність дії Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" та визначити переваги для споживача тих фінансових послуг	Донесення до фахівців і нефахівців інформації щодо особливостей надання фінансових послуг	Здатність до подальшого самостійного навчання проблем щодо надання фінансових послуг
Тема 2. Умови створення та діяльності фінансових установ				
Здатність визначати умови створення та діяльності фінансових установ, розраховувати фінансові показники діяльності фінансових установ, зокрема після їхнього поглинання та реорганізації	Умови створення фінансових установ. Організація діяльності фінансових установ. Ліцензування фінансових установ	Визначати нормативні вимоги для урегулювання процедур злиття і поглинання різних фінансових установ, зокрема страхових компаній, кредитних спілок та ін. Розраховувати мультиплікатори оцінювання ефективності поглинання	Донесення до фахівців і нефахівців інформації щодо умов створення та діяльності фінансових установ	Відповідальність за точність та коректність ухваленого рішення щодо умов створення та діяльності фінансових установ

1	2	3	4	5
Тема 3. Державне регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд та захист прав споживачів фінансових послуг				
Здатність визначати порядок державного регулювання ринків фінансових послуг, аналізувати відмінності в укладанні договорів на надання фінансових послуг відповідно до вимог законодавства	Організація державного регулювання ринків фінансових послуг. Формування системи органів державного регулювання ринків фінансових послуг	Визначати особливості державного регулювання ринків фінансових послуг. Формування системи органів державного регулювання ринків фінансових послуг. Особливості державного регулювання окремих ринків фінансових послуг	Донесення власних висновків щодо укладання договорів на надання фінансових послуг відповідно до вимог законодавства	Здатність до подальшого самостійного навчання проблем державного регулювання ринків фінансових послуг
Тема 4. Фінансовий моніторинг та запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму				
Здатність визначити сутність та організаційне забезпечення фінансового моніторингу та запобігання діяльності з легалізації "брудних" коштів, виконувати процедури фінансового моніторингу, зокрема проводити первинний фінансовий моніторинг операцій клієнтів, які обслуговуються (ідентифікацію клієнтів і виявляти операції, що підлягають фінансовому моніторингу), здійснювати перевірки діяльності будь-якого підрозділу філії та їхніх працівників на предмет дотримання ними Правил внутрішнього фінансового моніторингу та виконання програм здійснення фінансового моніторингу	Сутність нормативного регулювання попередження та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Організація системи фінансового моніторингу в Україні	Визначати критерії віднесення фінансових послуг до сумнівних чи незвичних	Виробляти та чітко формулювати аргументи щодо власної позиції із питань фінансового моніторингу	Здатність до подальшого самостійного навчання проблем фінансового моніторингу та запобігання діяльності з легалізації "брудних" коштів

1	2	3	4	5
Тема 5. Платіжні системи і переказ коштів				
Здатність визначати основи організації і фінансового забезпечення платіжних систем і порядку переказу грошей у різній валюті, оцінювати доходну і витратну частини обслуговування спеціальних платіжних засобів	Порядок переказу коштів. Організація платіжних систем. Сутність платіжних інструментів. Система захисту інформації і контроль за діяльністю платіжних систем	Розраховувати ефективність використання спеціальних платіжних засобів для без готівкових розрахунків на прикладі різних банків	Донесення власних висновків для ухвалення відповідних управлінських рішень під час обслуговування спеціальних платіжних засобів	Здатність до подальшого самостійного навчання проблем організації і фінансового забезпечення платіжних систем
Тема 6. Фінансові послуги з обміну валюти				
Здатність визначати сутність фінансових послуг з обміну валюти, розраховувати фінансові показники обміну валют	Сутність валютних операцій. Особливість діяльності з обміну валюти	Розрахувати дохід банку чи фінансової установи з обміну валют, визначити можливості кредитування в різних валютах, розрахувати крос-курс	Донесення власних висновків для ухвалення відповідних управлінських рішень при обміну валют	Здатність до подальшого самостійного навчання проблем з обміну валют
Змістовий модуль 2. Фінансові послуги із залучення фінансових активів та надання коштів у позику				
Тема 7. Фінансові послуги із залучення коштів із зобов'язанням їхнього наступного повернення				
Здатність оцінювати конкурентоспроможність фінансових установ із депозитного обслуговування, реєструвати договори за депозитами, здійснювати відкриття поточних, депозитних рахунків фізичних осіб та поточних рахунків юридичних осіб в валюті	Сутність (депозитних) фінансових послуг із залучення коштів. Класифікація депозитних послуг. Характеристика рівня розвитку депозитної діяльності в Україні	Вирішувати ситуаційні завдання з розрахунку найбільш прийнятного варіанту розміщення коштів на депозит на основі пропозицій банків	Виробляти та чітко формулювати аргументи щодо власної позиції із питань оцінювання конкурентоспроможності фінансових установ із депозитного обслуговування	Здатність до подальшого самостійного навчання щодо оцінювання конкурентоспроможності фінансових установ із депозитного обслуговування

1	2	3	4	5
Тема 8. Взаємовідносини фінансових установ і клієнтів із кредитного обслуговування, оцінка кредитних ризиків				
Здатність визначати підходи до формування системи взаємовідносин фінансових установ і клієнтів із кредитного обслуговування, розраховувати показники надання кредитів, оцінювати кредитоспроможність юридичних осіб, здійснювати управління і оптимізацію структури кредитного портфеля банків	Оцінка фінансового стану позичальника, класифікація позичальників за результатами оцінювання їхнього фінансового стану. Класифікація кредитних операцій. Класифікація кредитного портфеля банку	Вирішувати ситуаційні завдання щодо порядку надання кредитів на різні строки, з урахуванням змін умов нарахування процентів і розрахунок відповідно до вимог НБУ показників з оцінки кредитоспроможності позичальника на основі публічної фінансової звітності позичальників	Виробляти та чітко формулювати аргументи щодо власної позиції із питань кредитного обслуговування клієнтів банків	Здатність до подальшого самостійного навчання щодо взаємовідносин фінансових установ і клієнтів із кредитного обслуговування
Тема 9. Особливості діяльності кредитних спілок				
Здатність визначати особливості діяльності кредитних спілок, аналізувати та оцінювати показники платоспроможності та достатності капіталу, якості активів, ліквідності та прибутковості кредитних спілок на основі їхнього фінансової звітності	Організаційно-правові умови створення кредитних спілок. Порядок реєстрації і внутрішнього регулювання кредитної спілки. Оцінка платоспроможності кредитної спілки, якості активів, достатності капіталу	Проводити розрахунок відповідно до вимог Нацкомфінпослуг показників з оцінювання платоспроможності та достатності капіталу, якості активів, ліквідності та прибутковості кредитних спілок на основі їхньої фінансової звітності	Донесення власних висновків для ухвалення відповідних управлінських рішень під час встановленні відповідності нормативів кредитних спілок	Здатність до подальшого самостійного навчання особливостей діяльності кредитних спілок
Тема 10. Послуги з фінансового лізингу				
Здатність визначати сутність і різновиди послуг із фінансового лізингу; визначати порядок розрахунку лізингових платежів, визначати умови фінансування лізингової операції, умови оплати та постачання активу предмета фінансового лізингу	Сутність фінансового лізингу. Оцінювання стану розвитку лізингу в світі і Україні. Економіко-правові умови надання послуг із фінансового лізингу. Порядок розрахунку лізингових платежів	Проводити розрахунок лізингових платежів за різними способами їхнього обчислення відповідно до Закону України "Про фінансовий лізинг"	Виробляти та чітко формулювати аргументи щодо власної позиції із питань фінансування лізингової операції	Здатність до подальшого самостійного навчання щодо порядку розрахунку лізингових платежів

1	2	3	4	5
Тема 11. Послуги з факторингу				
Здатність визначати доцільність факторингу й умови здійснення операцій із факторингу, визначати вимоги та порядок розрахунку витрат за факторингом	Сутність операцій факторингу. Класифікація факторингу. Механізм розрахунків за факторинг. Склад витрат за факторингом	Вирішувати ситуаційні завдання щодо різних типів факторингових послуг за умов зміни процентної та комісійної політики	Виробляти та чітко формулювати аргументи щодо власної позиції із питань оцінювання ефективності факторингу	Здатність до подальшого самостійного навчання щодо здійснення операцій із факторингу
Тема 12. Послуги ломбардів				
Здатність визначати основні послуги ломбардів, визначати сутність фінансової діяльності ломбардів і порядок її державного регулювання	Визначати умови створення та діяльності ломбардів. Державне регулювання та контроль за діяльністю ломбардів. Сутність ломбардної операції. Вимоги до обліку й облікової та реєструючої систем ломбарду	Провести розрахунки за наданими ломбардами короткостроковими кредитами, що забезпечені заставою, на визначений строк та під процент	Донесення власних висновків для ухвалення відповідних управлінських рішень для організації фінансової діяльності ломбардів	Здатність до подальшого самостійного навчання проблем фінансової діяльності ломбардів
Змістовий модуль 3. Фінансові послуги з цінними паперами, із довірчого управління, недержавного пенсійного забезпечення				
Тема 13. Фінансові послуги на фондовому ринку				
13.1. Здатність визначати основи формування фондового ринку та проведення операцій з цінними паперами, розрізняти особливості використання різних видів цінних паперів. 13.2. Здатність здійснювати операції з реєстрації та перереєстрації прав власності на цінні папери, оформлювати документи (договори, реєстри, акти та тощо)	Сутність фінансових послуг з емісії цінних паперів. Особливості операцій з цінними паперами. Сутність депозитарних та інших послуг	Визначати переваги та недоліки випуску облігацій різними емітентами, використання елементів ситуаційного моделювання ухвалення рішення щодо купівлі цінних паперів та визначення річного прибутку банку від володіння пакетом акцій, ефективність інвестиційної операції від придбання пакету акцій банком, прибуток компаній	Донесення власних висновків для ухвалення відповідних управлінських рішень під час проведення операцій із цінними паперами	Відповідальність за точність та коректність прийнятого рішення щодо операцій з реєстрації та перереєстрації прав власності на цінні папери

1	2	3	4	5
за торгівельними операціями (купівлі та продажу цінних паперів на позабіржовому ринку)		з управління активами від покупки акцій, річний дохід керівника портфеля цінних паперів		
Тема 14. Довірче управління фінансовими активами				
14.1. Здатність визначати різноманітність довірчого управління фінансовими активами фізичних і юридичних осіб. 14.2. Здатність оцінювати вигідність довірчого управління фінансовими активами	Економічна та правова основа довірчих операцій. Економіко-правова основа діяльності довірчих товариств. Управління фінансовими активами фізичних і юридичних осіб	Вирішувати ситуаційні завдання щодо порівняння довірчого управління з депозитним обслуговуванням чи операціями з цінними паперами та визначення дохідності трасту	Виробляти та чітко формулювати аргументи щодо власної позиції із питань вигідності довірчого управління фінансовими активами	Здатність до подальшого самостійного навчання проблем щодо довірчого управління фінансовими активами фізичних і юридичних осіб
Тема 15. Фінансові послуги у сфері будівництва житла та операціях із нерухомістю				
15.1. Здатність визначати основи створення та функціонування фондів фінансування будівництва (ФФБ) та фондів операцій із нерухомістю (ФОН) на ринку фінансових послуг, державне регулювання діяльності управителів ФФБ і ФОН. 15.2. Здатність визначати чисту вартість активів фонду операцій з нерухомістю та проводити оцінювання фінансового стану керівника фонду фінансування будівництва за коефіцієнтом платоспроможності	Сутність фінансових послуг з управління майном під час фінансування будівництва житла. Фінансування будівництва житла через фонди фінансування будівництва (ФФБ). Державне регулювання діяльності управителів ФФБ і ФОН	Розраховувати чисту вартість активів фонду операцій з нерухомістю, оцінювати фінансовий стан керівника фонду фінансування будівництва за коефіцієнтом платоспроможності	Донесення власних висновків для ухвалення відповідних управлінських рішень у процесі створення ФФБ і ФОН	Відповідальність за точність та коректність ухваленого рішення щодо функціонування фондів фінансування будівництва (ФФБ) та фондів операцій з нерухомістю (ФОН) на ринку фінансових послуг

Закінчення додатка А
Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5
Тема 16. Послуги з надання поруки та гарантій				
16.1. Здатність визначати особливості надання фінансових послуг поруки та гарантій. 16.2. Здатність порівнювати умови з надання гарантій та поруки	Сутність послуг поруки, майнова порука. Надання гарантій. Відмінності гарантій від поруки. Сутність банківської гарантії	Вирішувати ситуаційні завдання щодо порівняння умов надання гарантій різними фінансовими установами	Виробляти та чітко формулювати аргументи щодо власної позиції із питань умов надання гарантій і поруки	Здатність до подальшого самостійного навчання проблем щодо надання фінансових послуг поруки та гарантій
Тема 17. Фінансові послуги у сфері страхування і накопичувального пенсійного забезпечення				
17.1. Здатність формувати стратегії з недержавного пенсійного забезпечення при формуванні пенсійних накопичень. 17.2. Здатність оцінювати основні показники діяльності НПФ, компаній зі страхування життя та банків під час вибору інвестування коштів	Особливості діяльності недержавних пенсійних фондів. Формування стратегій із НПЗ при накопиченні пенсійних активів і формування додаткової пенсії. Суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення. Оподаткування пенсійних виплат. Основні показники діяльності недержавних пенсійних фондів та страхових компаній зі страхування життя	Вирішувати ситуаційні завдання щодо порівняння умов надання послуг банками, страховими компаніями зі страхування життя та недержавними пенсійними фондами на ринку послуг із недержавного пенсійного забезпечення. Оцінювати основні показники діяльності НПФ, компаній зі страхування життя та банків під час вибору інвестування коштів	Виробляти та чітко формулювати аргументи щодо власної позиції із питань формувати стратегії із недержавного пенсійного забезпечення	Відповідальність за точність та коректність прийнятого рішення щодо стратегій з недержавного пенсійного забезпечення у процесі формування пенсійних накопичень

Додаток Б
Таблиця Б.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години		Форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
						Форми контролю	Макс. бал
1	2	3		4		5	6
Змістовий модуль 1. Основні організаційно-економічні засади регулювання і контролю діяльності фінансових установ в Україні							**1,4**
Здатність визначати сутність фінансових послуг, їхню роль в економіці та класифікацію фінансових послуг за різними критеріями, аналізувати та порівнювати умови надання фінансових послуг відповідно до вимог законодавства	1	Ауд.	2	**Лекція**	*Тема 1.* Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці. *Тема 2.* Умови створення та діяльності фінансових установ	АРл, ПисКРп1, ПисКРл, СР1	0,4
			0	**Практичне заняття**			
		СРС	6	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп1, ПисКРл, СР1	
Здатність визначати порядок державного регулювання ринків фінансових послуг, аналізувати відмінності в укладанні договорів на надання фінансових послуг відповідно до вимог законодавства	2	Ауд.	2	**Лекція**	*Тема 3.* Державне регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд та захист прав споживачів фінансових послуг. *Тема 4.* Фінансовий моніторинг та запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму	АРл	0,2
			2	**Практичне заняття**	*Тема 1.* Фінансові послуги, їхня класифікація та роль в економіці. *Тема 2.* Умови створення та діяльності фінансових установ. *Тема 3.* Державне регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд та захист прав споживачів фінансових послуг	АРп	0,3

1	2	3		4		5	6
					Тема 4. Фінансовий моніторинг та запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму		
		СРС	6	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп1, ПисКРл, СР1	
Здатність визначити сутність та організаційне забезпечення фінансового моніторингу та запобігання діяльності з легалізації "брудних" коштів, виконувати процедури фінансового моніторингу, зокрема проводити первинний фінансовий моніторинг операцій клієнтів, які обслуговуються (ідентифікацію клієнтів та виявляти операції, що підлягають фінансовому моніторингу)	3	Ауд.	0	**Лекція**			
			0	**Практичне заняття**			
		СРС	6	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп1, ПисКРл, СР1	
Здатність визначати основи організації і фінансового забезпечення платіжних систем і порядку переказу грошей у різній валюті, оцінювати доходну та витратну частини обслуговування спеціальних платіжних засобів	4	Ауд.	2	**Лекція**	*Тема 5.* Платіжні системи і переказ коштів. *Тема 6.* Фінансові послуги з обміну валюти	АРл	0,2
			2	**Практичне заняття**	*Тема 5.* Платіжні системи і переказ коштів. *Тема 6.* Фінансові послуги з обміну валюти	АРп	0,3
		СРС	6	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, розв'язання завдань, підготовка до ПисКРп 2 ЗМЗ, ПисКРл 2 ЗМЗ, СР 2 ЗМЗ	ПисКРп1, ПисКРл, СР1	
Змістовий модуль 2. Фінансові послуги із залучення фінансових активів та надання коштів у позику							**18,9**
Здатність оцінювати конкурентоспроможність фінансових установ із депозитного обслуговування, реєструвати договори за депозитами, здійснювати відкриття поточних, депозитних рахунків фізичних осіб і поточних рахунків юридичних осіб у валюті	5	Ауд.	2	**Лекція**	*Тема 7.* Фінансові послуги із залучення коштів із зобов'язанням їхнього наступного повернення	АРл	0,2
			2	**Практичне заняття**	*Тема 7.* Фінансові послуги із залучення коштів із зобов'язанням їхнього наступного повернення	ПисКРп 1	7

1	2	3		4		5	6
		СРС	6	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп1, ПисКРл, СР1	
Здатність визначати підходи до формування системи взаємовідносин фінансових установ і клієнтів з кредитного обслуговування, розраховувати показники надання кредитів, проводити скоринг фізичних осіб та оцінювати кредитоспроможність юридичних осіб, здійснювати управління й оптимізацію структури кредитного портфеля банків	6	Ауд.	2	**Лекція**	*Тема 8.* Взаємовідносини фінансових установ і клієнтів з кредитного обслуговування, оцінка кредитних ризиків	АРл	0,2
			0	**Практичне заняття**			
		СРС	6	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп2, ПисКРл, СР1	
	7	Ауд.	0	**Лекція**			
			2	**Практичне заняття**	*Тема 8.* Взаємовідносини фінансових установ і клієнтів із кредитного обслуговування, оцінка кредитних ризиків	ПисКРп 1	0,3
		СРС	6	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	СР 1	10
Здатність визначати особливості діяльності кредитних спілок, аналізувати та оцінювати показники платоспроможності та достатності капіталу, якості активів, ліквідності та прибутковості кредитних спілок на основі їхньої фінансової звітності	8	Ауд.	2	**Лекція**	*Тема 9.* Особливості діяльності кредитних спілок	АРл	0,2
			2	**Практичне заняття**	*Тема 9.* Особливості діяльності кредитних спілок	АРп	0,3
		СРС	6	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп2, ПисКРл, СР2	
	9	Ауд.	0	**Лекція**			
			0	**Практичне заняття**			
		СРС	5	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп2, ПисКРл, СР2	
	10	Ауд.	2	**Лекція**	*Тема 10.* Послуги з фінансового лізингу	АРл	0,2

1	2	3		4		5	6
Здатність визначати сутність і різновиди послуг із фінансового лізингу; визначати порядок розрахунку лізингових платежів, визначати умови фінансування лізингової операції, умови оплати та постачання активу предмета фінансового лізингу			0	**Практичне заняття**			
		СРС	5	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп2, ПисКРл, СР2	
Здатність визначати доцільність факторингу й умови здійснення операцій з факторингу, визначати вимоги та порядок розрахунку витрат за факторингом	11	Ауд.	0	**Лекція**			
			2	**Практичне заняття**	*Тема 10.* Послуги з фінансового лізингу	Арп	0,3
		СРС	5	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп2, ПисКРл, СР2	
Здатність визначати основні послуги ломбардів, визначати сутність фінансової діяльності ломбардів та порядок її державного регулювання	12	Ауд.	2	**Лекція**	*Тема 11.* Послуги з факторингу. *Тема 12.* Послуги ломбардів	Арл	0,2
			0	**Практичне заняття**			
		СРС	5	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп2, ПисКРл, СР2	
Змістовий модуль 3. Фінансові послуги з цінними паперами, із довірчого управління, недержавного пенсійного забезпечення							**39,7**
Здатність визначати основи формування фондового ринку і проведення операцій із цінними паперами, розрізняти особливості використання різних видів цінних паперів	13	Ауд.	2	**Лекція**	*Тема 13.* Фінансові послуги на фондовому ринку. *Тема 14.* Довірче управління фінансовими активами	АРл	0,2
			2	**Практичне заняття**	*Тема 11.* Послуги з факторингу. *Тема 12.* Послуги ломбардів. *Тема 13.* Фінансові послуги на фондовому ринку	АРп	0,3
		СРС	5	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп2, ПисКРл, СР2	
	14	Ауд.	2	**Лекція**	*Тема 15.* Фінансові послуги у сфері будівництва житла та операціях із нерухомістю. *Тема 16.* Послуги з надання поруки та гарантій	АРл	0,2

1	2	3		4		5	6
Здатність визначати основи створення та функціонування фондів фінансування будівництва (ФФБ) та фондів операцій із нерухомістю (ФОН) на ринку фінансових послуг, державне регулювання діяльності управителів ФФБ і ФОН			2	**Практичне заняття**	*Тема 14.* Довірче управління фінансовими активами. *Тема 15.* Фінансові послуги у сфері будівництва житла та операціях із нерухомістю. *Тема 16.* Послуги з надання поруки та гарантій	ПисКРп2	7
		СРС	5	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп2, ПисКРл, СР2	
Здатність визначати особливості надання фінансових послуг поруки та гарантій	15	Ауд.	0	**Лекція**			
			0	**Практичне заняття**			
		СРС	5	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп2, ПисКРл, СР2	
Здатність формувати стратегії із недержавного пенсійного забезпечення при формуванні пенсійних накопичень	16	Ауд.	2	**Лекція**	*Тема 17.* Фінансові послуги у сфері страхування і накопичувального пенсійного забезпечення	ПисКРл	20
			2	**Практичне заняття**	*Тема 17.* Фінансові послуги у сфері страхування і накопичувального пенсійного забезпечення	ПисКРл, СР2, през	2
		СРС	5	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРл, СР2	10
	17	Ауд.	0	**Лекція**			
			0	**Практичне заняття**			
		СРС	5	**Підготовка до занять**	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Підготовка до екзамену	
Сесія		Ауд.	2	**Передекзам. консультація**	Аналіз практичних завдань, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
			2	**Іспит**	Виконання завдань екзаменаційного білета		

Закінчення додатка Б
Закінчення табл. Б.1

1	2	3		4		5	6
		СРС	13	**Підготовка до екзамену**	Повторення матеріалів змістових модулів		
Усього годин		**150**			**Загальна максимальна кількість балів із дисципліни**		**100**
з них					з них		
аудиторні		**40**			*поточний контроль*		**60**
самостійна робота		**110**			*підсумковий контроль*		**40**

Таблиця Б.2

Розподіл балів за тижнями

Теми змістовного модулю			Активна робота на лекції (АРл)	Активна робота на практичному занятті (АРп)	Самостійна робота (СР)	Презентація на практичному занятті (През)	Письмові контрольні роботи на практичних заняттях (ПисКРп)	Письмові контрольні роботи на лекціях (ПисКРл)	Іспит	**Усього**
Змістовий модуль 1	**Тема 1. Тема 2**	*1 тиждень*	0,4	–	–	–	–	–	–	**0,4**
	Тема 3. Тема 4	*2 тиждень*	0,2	0,3	–	–	–	–	–	**0,5**
		3 тиждень	–	–	–	–	–	–	–	**–**
	Тема 5. Тема 6	*4 тиждень*	0,2	0,3	–	–	–	–	–	**0,5**
Змістовий модуль 2	**Тема 7**	*5 тиждень*	0,2	–	–	–	7	–	–	**7,2**
	Тема 8	*6 тиждень*	0,2	–	–	–	–	–	–	**0,2**
		7 тиждень	–	0,3	10	–	–	–	–	**10,3**
	Тема 9	*8 тиждень*	0,2	0,3	–	–	–	–	–	**0,5**
		9 тиждень	–	–	–	–	–	–	–	**–**
	Тема 10	*10 тиждень*	0,2	–	–	–	–	–	–	**0,2**
		11 тиждень	–	0,3	–	–	–	–	–	**0,3**
	Тема 11. Тема 12	*12 тиждень*	0,2	–	–	–	–	–	–	**0,2**
Змістовий модуль 3	**Тема 13. Тема 14**	*13 тиждень*	0,2	0,3	–	–	–	–	–	**0,5**
	Тема 15. Тема 16	*14 тиждень*	0,2	–	–	–	7	–	–	**7,2**
		15 тиждень	–	–	–	–	–	–	–	**–**
	Тема 17	*16 тиждень*	–	–	10	2	–	20	–	**32**
		17 тиждень	–	–	–	–	–	–	–	**–**
	Сесія		–	–	–	–	–	–	40	**40**
Усього			**2,2**	**1,8**	**20**	**2**	**14**	**20**	**40**	**100**

Зміст

Вступ 3
1. Опис навчальної дисципліни 4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни 5
3. Програма навчальної дисципліни 8
4. Структура навчальної дисципліни 19
5. Теми семінарських занять 21
5.1. Приклади типових семінарських та практичних завдань за темами 22
6. Теми практичних занять 24
7. Самостійна робота студентів 28
7.1. Контрольні запитання для самодіагностики 33
7.2. Індивідуальне завдання 40
8. Індивідуально-консультативна робота 45
9. Методи навчання 46
10. Методи контролю 48
11. Розподіл балів, які отримують студенти 56
12. Рекомендована література 57
12.1. Основна 57
12.2. Додаткова 59
12.3. Інформаційні ресурси 62
12.4. Методичне забезпечення 69
Додатки 70

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Робоча програма
для студентів спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
другого (магістерського) рівня

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Внукова** Наталія Миколаївна
Ачкасова Світлана Анатоліївна

Відповідальний за видання *Н. М. Внукова*

Редактор *К. І. Шовкова*

Коректор *К. І. Шовкова*

План 2018 р. Поз. № 82 ЕВ. Обсяг 84 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.